

[illegible]

2018 m. spalio 15 d.

Turinys

Ižanga.....	4
1. Makroekonominė situacija ir perspektyvos	5
2. Fiskalinė politika	9
2.1. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų projekcijos pagal formuojamos ir nesikeičiančios politikos scenarijus	12
2.2. LBP ir Stabilumo programos fiskalinių rodiklių palyginimas.....	18
2.3. Biudžeto sistemos pertvarka	18
3. Metodologiniai aspektai	20
4. LBP ir ES Tarybos rekomendacijų Lietuvai, LBP ir ES augimo ir darbo strategijos sąsajos.....	21

Lentelės

1 (0.i) lentelė. Pagrindinės prielaidos	6
2 (1a) lentelė. Makroekonominiai rodikliai	7
3 (1b) lentelė. Kainų rodikliai	7
4 (1c) lentelė. Darbo rinkos rodikliai	8
5 (1d) lentelė. Sektorių balansai	8
6 (2a) lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką.....	10
7 (2b) lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos	11
8 (2c) lentelė. Valstybės garantuota skola	11
9 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas.....	11
10 lentelė. Informacijos apie naujas struktūrines reformas šaltiniai	12
11 (4a) lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką.....	13
12 (3) lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju.....	13
13 (5a.i) lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės	14
14 (5a.ii) lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės	16
15 (4b) lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą	18
16 (7) lentelė. LBP ir Stabilumo programos rodiklių palyginimas	18
17 (8) lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas.....	20
18 (6.a) lentelė. Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo priemonių planas.....	21
19 (6.b) lentelė. ES darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategijoje nustatyti rodikliai	32

Santrumpos

Biudžeto projektas	Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas
Biudžeto sistemos pertvarka	2017 metais Lietuvoje pradėta vykdyti biudžeto formavimo ir strateginio planavimo sistemos pertvarka
BVP	bendras vidaus produktas
Ekonominės raidos scenarijus	Finansų ministerijos parengtas ir Biudžeto politikos kontrolės institucijos patvirtintas Lietuvos 2018–2021 metų ekonominės raidos scenarijus
ES	Europos Sąjunga
Finansų ministerija	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
GPM	gyventojų pajamų mokestis
Konstitucinis įstatymas	Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas
LBP	2019 metų Lietuvos biudžeto projektas
MMA	minimali mėnesinė alga
MTEP	moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
MTEPI	moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos
Naujos struktūrinės reformos	Lietuvos Respublikos Seimo 2018 metų pavasario sesijoje patvirtintos naujos švietimo, sveikatos apsaugos, šešėlinės ekonomikos mažinimo, inovacijų, socialinio draudimo (pensijų) bei mokestinio reguliavimo sričių struktūrinės reformos
NPD	neapmokestinamas pajamų dydis
PVM	pridėtinės vertės mokestis
SAP	Stabilumo ir augimo paktas
Seimas	Lietuvos Respublikos Seimas
Socialinis modelis	Nuo 2017 m. pradėta vykdyti struktūrinė reforma – Lietuvos darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinis-administracinis modelis
Stabilumo programa	Lietuvos stabilumo 2018 metų programa ¹
VDU	vidutinis darbo užmokestis
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
VMI	Valstybinė mokesčių inspekcija

¹ Lietuvos stabilumo 2018 metų programa patvirtinta 2018 metų balandžio 25 dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 387:
[http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Lietuvos%20stabilumo%202018%20met%C5%B3%20programa\(1\).pdf](http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Lietuvos%20stabilumo%202018%20met%C5%B3%20programa(1).pdf)

Ižanga

Lietuva, vadovaudamasi 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir ES Tarybos reglamentu (ES) Nr.473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų, teikia LBP² Europos Komisijai ir Euro grupei.

Lietuvos 2016–2018 m. vidutinio laikotarpio tikslas yra 1 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, nustatytas Seimo 2015 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. XII-2147. Seimas 2018 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. XIII-1058 naujam 2019-2021 metų laikotarpiui nustatė vidutinio laikotarpio tikslą, kuris yra 1 proc. BVP struktūrinis deficitas.

LBP parengtas pagal Biudžeto projektą, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą. Šių įstatymų projektai parengti pagal ekonominės raidos scenarijų, Stabilumo programoje nustatytus vidutinio laikotarpio tikslus bei vadovaujantis Konstitucinio įstatymo, Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo, SAP nuostatomis bei įgyvendinant ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai³.

Nuo 2017 m. pradėta vykdyti socialinės ir darbo rinkos sričių struktūrinė reforma – socialinis modelis, kurią ES Taryba pripažino atitinkančia SAP lankstumo sąlygas⁴, todėl Lietuvai 2017-2019 metais yra suteikta išimtis pagal SAP.

Rengiant LBP, įvertintos naujos struktūrinės reformos. Šių reformų įgyvendinimas numatomas vidutiniu laikotarpiu, pradedant 2019 metais.

² LBP valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų projekcijos parengtos pagal 2018 m. spalio 15 dieną turėtą informaciją.

³ **ES Tarybos rekomendacijos Lietuvai:**

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2018-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-lithuania-en.pdf

⁴ **Lietuvos stabilumo 2017 metų programos vertinimas:**

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/15_lt_sp_assessment.pdf

1. Makroekonominė situacija ir perspektyvos

LBP pateikiamas ekonominės raidos scenarijus, kuris 2018 m. rugsėjo 12 d. buvo paskelbtas Finansų ministerijos interneto svetainės paskyroje⁵.

Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis duomenimis, paskelbtais ir gautais iki 2018 m. rugpjūčio 31 d. Išorinės ekonominės aplinkos prielaidos (prekybos partnerių raida, naftos kainos, euro ir dolerio kursas) atitinka Europos Komisijos 2018 m. liepą ir Tarptautinio valiutos fondo 2018 m. liepą viešai paskelbtus įverčius. Biudžeto politikos kontrolės institucijos išvada dėl ekonominės raidos scenarijaus paskelbta interneto svetainės paskyroje⁶.

Numatoma, kad 2018 m. Lietuvos bendrasis vidaus produktas augs 3,4 proc. Vėlesniu laikotarpiu BVP augs kiek lėčiau, t. y. 2,8 proc. 2019 m. ir po 2,5 proc. kasmet 2020 ir 2021 metais.

Vidaus paklausa vidutiniu laikotarpiu bus esminis Lietuvos ekonomikos variklis. Ją skatins Vyriausybės sprendimai, susiję su gyventojų pajamų didinimu bei paskatų investuoti stiprinimu, tiesioginių užsienio investicijų ir ES finansinės paramos lėšomis finansuojamų investicijų projektų įgyvendinimas bei įtemptos darbo rinkos diktuojamas poreikis verslui investuoti į veiklos automatizavimą, technologinį atsinaujinimą, inovacijas ir kitas veiklos efektyvumą ir darbo našumą didinančias priemones. Numatoma, kad namų ūkių vartojimo išlaidos 2018 m. augs 4,3 proc., 2019 m. taip pat 4,3 proc., 2020 m. – 3,8 proc., 2021 m. – 3,5 proc., o bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo augimo tempas šiais metais sieks 9 proc., 2019 m. – 5,5 proc., 2020 m. – 4,9 proc., 2021 m. – 4 proc.

Pirmąjį 2018 metų pusmetį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje (be individualių įmonių) padidėjo sparčiausiai per pastaruosius 10 metų – 10 proc. Toks spartus darbo užmokesčio augimas rodo, kad darbdavių konkurencija dėl darbuotojų stiprėja. Padėtis darbo rinkoje darbuotojams išliks palanki visą vidutinį laikotarpį, o darbdavių konkurencija dėl darbuotojų nemažės. Įvertinę pastaruoju metu susiformavusias tendencijas ir darbo užmokestį didinančius administracinius sprendimus numatome, kad vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje vidutiniu laikotarpiu augs vidutiniškai apie 7,2 proc. per metus.

Išblėsus vienkartinių veiksnių, lėmusių vidutinės metinės infliacijos šuolį 2017 metais, poveikiui, kainų raida per pirmuosius 7 šių metų mėnesius buvo nuosaikesnė. Finansų ministerija numato, kad vidutinės metinės infliacijos, apskaičiuotos pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, pokytis 2018 metais sieks 2,7 proc. – tai 0,2 procentinio punkto mažiau, nei buvo numatyta 2018 metų pavasarį. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais kainų pokytis turėtų nusistovėti ties 2,5 proc. per metus.

2017 m. prekių eksporto vertei išaugus sparčiausiai per šešerius metus (16,8 proc.), pirmąjį 2018 m. pusmetį dėl aukštos palyginamosios bazės ir šiek tiek lėčiau augs euro zonos ekonomikai Lietuvos prekių eksporto vertės augimo tempas sulėtėjo iki 6,3 proc. Tarptautinės institucijos 2018 metų vasarą nepakeitė pasaulio ekonomikos raidos perspektyvų – vis dar tikimasi stabilaus beveik 4 proc. siekiančio pasaulio BVP augimo artimiausius dvejus metus, tačiau jis nebebus sinchronizuotas, kaip 2017 metais. Išaugusio išorės aplinkos neapibrėžtumo sąlygomis poreikis

⁵ **Ekonominės raidos scenarijus:** <http://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus>

⁶ **Išvada dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo:** <http://www.vkontrole.lt/bp/isvados.aspx>

valdyti valiutų riziką ir didinti darbo našumą skatinančias investicijas eksportuojančioms įmonėms išliks visą vidutinį laikotarpį. Projektuojama, kad Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto augimo tempas 2018 m. sieks 5,7 proc., 2019 m. – 5,1 proc., 2020 m. – 4,3 proc., 2021 m. – 4,2 proc.

Neigiami išorinės aplinkos veiksniai, kėlę riziką dėl scenarijaus išsipildymo 2018 m. kovo mėn., sustiprėjo. Dar labiau padidėjusi įtampa tarptautinės prekybos srityje dėl suaktyvėjusių protekcionizmo apraiškų, prekybos karų; padidėjusi geopolitinė įtampa; potenciali Turkijos finansų krizės užkrato grėsmė euro zonos valstybėms; padidėjusi kietojo „Brexit“ tikimybė; galimi pasaulio finansų rinkų svyravimai – rizikos, kurioms išsipildžius neigiamas poveikis būtų juntamas ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio ekonomikai. Rengiant scenarijų buvo žinoma, kad Europos Centrinio Banko vykdoma kiekybinio skatinimo programa turėtų tęstis iki 2018 metų pabaigos, o palūkanų normos turėtų išlikti dabartiniame lygyje bent iki 2019 m. vasaros, todėl lieka neaiškumų dėl monetarinės politikos krypties vėlesniu laikotarpiu. Dėl tvyrančio neapibrėžtumo šiuo metu Lietuvos ūkyje susiformavusios tendencijos ir šiame scenarijuje numatytos pagrindinių makroekonominių rodiklių perspektyvos gali keistis.

Vidiniai neigiami veiksniai taip pat neišnyko. Nors 2017 metais suaktyvėjęs investicinis procesas ir padidėjęs darbo našumas gerokai sumažino atlyginimų ir kainų spiralės riziką, ji senkant darbo jėgos ištekliais vis dar išlieka. Be to, egzistuoja rizika, kad toliau augant išorės aplinkos neapibrėžtumui gali suprastėti kelerius pastaruosius metus vyravę išskirtinai geri Lietuvos verslo ir vartotojų lūkesčiai, įmonės gali atidėti investicinius planus, o vartotojai sumažinti išlaidas ne pirmo būtinumo prekėms ir paslaugoms. Neigiamai Lietuvos ūkio raidą taip pat gali paveikti dažniau pasitaikančios stichinės nelaimės tiek užsienio valstybėse, tiek Lietuvoje.

Kita vertus, egzistuoja teigiama rizika, kad Vyriausybės vykdomos inovacijų ir mokesčių reformos padidins vidaus paklausą daugiau, nei numatyta scenarijuje. Teigiamai šalies ūkio raidą vidutiniu laikotarpiu galėtų paveikti ir geresnės, nei šiuo metu numato Eurostatas, Lietuvos demografinės tendencijos bei atslūgusi įtampa pasaulinės prekybos srityje.

Neišsipildžius esminėms prielaidoms, kuriomis remiantis buvo sudaromas šis scenarijus, daugelio šiame scenarijuje numatytų rodiklių įverčiai taip pat keistųsi.

1 (0.i) lentelė. Pagrindinės prielaidos

	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Trumpalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	0,1	0,1	0,2
Ilgalaikės palūkanų normos (vidutinės metinės)	0,9	1,3	1,5
JAV dolerio ir euro keitimo kursas (vidutinis metinis)	1,1	1,2	1,2
Nominalusis efektyvus valiutų keitimo kursas	2,2	5,1*	0,6*
Pasaulio (be ES) BVP augimas, procentais	3,9	4,2	4,1
ES BVP augimas, procentais	2,4	2,1	2,0
Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	2,3	2,2	2,1
Pasaulio (išskyrus ES) importo augimas, procentais	5,3	4,9	4,4
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)	54,8	72,8	71,8

Saltiniai: Europos Komisija, Europos centrinis bankas, Finansų ministerija

*ECB 2018 m. rugsėjo 13 d. paskelbė atnaujintas prognozes

2 (1a) lentelė. Makroekonominiai rodikliai

	ESA kodas	2017 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
		mln. eurų	Pokytis, procentais		
1. BVP, grandine susieta apimtis	B1*g	35867,0*	3,9*	3,4	2,8
2. Potencialus BVP		35034,3	2,6	3,4	3,7
iš jo:					
- darbo veiksnys			0,2	0,4	0,5
- kapitalo veiksnys			1,2	1,4	1,5
- bendrasis gamybos veiksnių našumas			1,2	1,6	1,8
3. BVP, to meto kainomis	B1*g	41858,0*	8,2*	6,5	5,5
BVP sudedamosios dalys (palyginamosiomis kainomis)					
4. Namų ūkių vartojimo išlaidos + ne pelno institucijų, aptarnaujančių namų ūkius, vartojimo išlaidos (NPI)	P.3	23763,9*	3,8*	4,3	4,3
5. Valdžios sektoriaus galutinio vartojimo išlaidos	P.3	5810,3*	1,0*	1,1	1,1
6. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	7151,4*	7,3*	9,0	5,5
7. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį, BVP procentais	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8. Prekių ir paslaugų eksportas	P.6	31566,2*	13,6*	5,7	5,1
9. Prekių ir paslaugų importas	P.7	32245,7*	12,8*	6,0	5,8
Įtaka BVP pokyčiui, procentinio punkto (išskyrus 2017 m. reikšmę mln. Eur)					
10. Galutinė vidaus paklausa		36726,1*	4,1*	4,8	4,2
11. Atsargų pokytis ir vertybių įsigijimas, atėmus netektį	P.52 + P.53	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12. Prekių ir paslaugų balansas	B.11	-679,5*	0,8*	-0,1	-0,6

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija

*Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2018 m. rugpjūčio 31 d.

3 (1b) lentelė. Kainų rodikliai

	2017 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
	Indeksas	Pokytis, procentais		
1. BVP defliatorius	116,7*	4,3*	3,0	2,6
2. Privataus vartojimo defliatorius	112,7*	3,8*	2,7	2,5
3. SVKI (2015 m. = 100)	104,4	3,7	2,7	2,5
4. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	118,7*	2,9*	5,0	4,3
5. Investicijų defliatorius	110,2*	0,4*	2,8	2,8
6. Eksporto (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	108,2*	4,4*	2,8	1,8
7. Importo (prekių ir paslaugų) kainų defliatorius	102,9*	4,0*	4,4	1,6

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija

*Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2018 m. rugpjūčio 31 d.

4 (1c) lentelė. Darbo rinkos rodikliai

	ESA kodas	2017 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
		Rodiklio reikšmė	Pokytis, procentais		
1. Užimtų gyventojų skaičius, tūkst.		1354,8	-0,5	0,3	-0,3
2. Užimtumas, dirbta valandų, tūkst.		2497002	-2,7	-	-
3. Nedarbo lygis, procentais		7,1	-	6,3	5,9
4. Darbo našumas (bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienam užimtajam), tūkst. eurų		27,8*	4,4*	3,1	3,1
5. Darbo našumas, dirbta valandų		15,1	6,7	-	-
6. Atlygis darbuotojams, mln. eurų	D.1	18462,8	9,1	9,2	7,2
7. Atlygis vienam darbuotojui, eurai		15492,8	9,2	8,9	7,5

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerija

*Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2018 m. rugpjūčio 31 d.

5 (1d) lentelė. Sektorių balansai

	ESA kodas	2017 m.	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP		
1. Grynas šalis skolinimasis	B.9	1,6	1,4	1,3
iš jo:				
- prekių ir paslaugų balansas		2,3*	0,9	0,5
- pirminių pajamų ir pervedimų balansas		-1,9	-1,4**	-1,5**
- kapitalo sąskaita		1,2	1,9**	2,3**
2. Privataus sektoriaus grynas skolinimas/skolinimasis	B.9	1,0	0,9	0,7
3. Valdžios sektoriaus grynas skolinimas/skolinimasis	B.9	0,5	0,6	0,4
4. Statistinis neatitikimas		0	0	0

Šaltiniai: Lietuvos bankas, Finansų ministerija

*Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojant statistinius duomenis, paskelbtus iki 2018 m. rugpjūčio 31 d.

**Prognozės 2018 ir 2019 metams parengtos pagal duomenis, paskelbtus iki 2018 m. gegužės 22 d.

2. Fiskalinė politika

2019 metais ir likusiais vidutinio laikotarpio metais bus įgyvendinamos šios viešųjų finansų politikos gairės iš esmės atitinkančios Stabilumo programoje numatytąsias:

- ✓ vykdoma fiskalinė politika, atsižvelgiant į 2018 m. gegužės 23 d. paskelbtas ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai, ekonomikos ciklo būklę, vidinius iššūkius dėl nepalankių demografinių tendencijų, iš išorės kylančias rizikas. Tai yra 2019–2021 metais, prognozuojant vis dar teigiamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo, dėl ko dalis valdžios sektoriaus pajamų bus laikinos, kasmet siekiama tokio valdžios sektoriaus pertekliaus, kuris palaipsniui didintų fiskalinę erdvę, reikalingą visuminei paklausai sunkmečio laikotarpiu stimuliuoti;

- ✓ siekiama, kad vykdoma fiskalinė politika atitiktų nacionaliniais ir ES teisės aktais nustatytas fiskalinės drausmės taisykles. Jų laikymasis užtikrintų tvarią valdžios sektoriaus finansų padėtį vidutiniu laikotarpiu, sudarytų sąlygas mažėti valdžios sektoriaus skolai ir prisidėtų prie ilgalaikio finansų tvarumo stiprinimo;

- ✓ didinama perskirstoma BVP dalis (mokesčių įplaukų ir BVP santykis), gerinant mokesčių administratoriaus veiklos efektyvumą, taikant naujausias šiuolaikines technologijas bei imantis priemonių mažinti šešėlinę ekonomiką, didinti mokesčius tiems produktams, kurie yra kenksmingi aplinkai ir žmogaus sveikatai;

- ✓ tęsiamas struktūrinės reformos (socialinio modelio) įgyvendinimas, kurio tikslas – didinti šalies ekonomikos augimo potencialą ir stiprinti ilgalaikį finansų tvarumą;

- ✓ įgyvendinamos naujos struktūrinės reformos;
- ✓ kuriamos finansinės paskatos jaunoms ir vaikus auginančioms šeimoms;
- ✓ užtikrinamas toks gynybos finansavimas, kuris atitiktų įsipareigojimus NATO;
- ✓ vidutinio laikotarpio pabaigoje išlaikoma valdžios sektoriaus skolos lygio mažėjimo tendencija;

- ✓ didinama biudžeto orientacija į rezultatus, stiprinami vidutinės trukmės biudžeto planavimo principai instituciniu lygmeniu, optimizuojamas valstybės turto valdymas ir kitomis priemonėmis gerinama viešųjų finansų kokybė.

2017 metais, antrus metus iš eilės, buvo pasiektas valdžios sektoriaus perteklius, kuris sudarė 0,5 proc. BVP. 2017 metais nebuvo nukrypta nuo vidutinio laikotarpio tikslo, kuris, įvertinus suteiktą SAP lankstumo sąlygą⁷, yra -1,5 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus balansas. 2017 metais struktūrinis valdžios sektoriaus balansas sudarė -0,5 proc. BVP⁸.

2018 metais Stabilumo programoje ir 2018 m. biudžeto projekte buvo numatytas 0,6 proc. BVP valdžios sektoriaus perteklius. Įvertinus LBP rengimo metu turėtus naujausius duomenis apie didžiųjų valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų (Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, valstybės biudžeto) pajamų planų vykdymą, galimą išlaidų

⁷ Vertinant 2017 metų valdžios sektoriaus struktūrinio balanso rodiklį pagal SAP, atsižvelgiama į 0,1 procento BVP sisteminės pensijų reformos ir 0,4 procento BVP socialinio modelio kaštus. SAP lankstumo galimybę dėl socialinio modelio Europos Komisija Lietuvai suteikė 2017 m. gegužės 23 d. pateikusi Lietuvos stabilumo 2017 metų programos vertinimą. **Lietuvos stabilumo 2017 metų programos vertinimas:**
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/15_lt_sp_assessment.pdf

⁸ Valdžios sektoriaus struktūrinio balanso vertinimai šiame LBP pateikti pagal ekonominės raidos scenarijų apskaičiuotą produkcijos atotrūkį nuo potencialo bei ciklinę biudžeto komponentę.

sutaupymą, numatoma, kad tikslinis rodiklis bus pasiektas. Finansų ministerijos išankstiniu vertinimu, 2018 metų struktūrinis deficitas bus -0,3 procento BVP. Tuo tarpu vidutinio laikotarpio tikslas, įvertinus suteiktą SAP lankstumo sąlygą, yra -1,5 proc. BVP struktūrinis balansas.

2019 m. Biudžeto projekte nustatytas 0,4 proc. BVP dydžio valdžios sektoriaus perteklius, įvertinus:

- ✓ Konstituciniu įstatymu nustatytas valdžios sektoriaus fiskalinės drausmės taisyklės, SAP nuostatas;
- ✓ Stabilumo programoje, esančioje vidutinio laikotarpio planavimo sistemos dalimi, nustatytas valdžios sektoriaus finansų gairės, atitinkančias neutralią fiskalinę politiką;
- ✓ Lietuvos ekonomikos ciklo būklę, kuri pagal ekonominės raidos scenarijų, rodo, kad 2019 m. Lietuvos ekonomika augs sparčiau nei potencialiai galėtų ir produkcijos atotrūkis nuo potencialo bus teigiamas;
- ✓ naujų struktūrinių reformų poveikį valdžios sektoriaus finansams.

Numatomas perteklius yra 0,2 proc. BVP mažesnis negu Stabilumo programoje numatytasis 0,6 proc. BVP perteklius. Tokių pokyčių iš esmės lemia pradedamų vykdyti naujų struktūrinių reformų kaštai.

2019 m. valdžios sektoriaus struktūrinis deficitas bus 0,2 proc. BVP ir bus 0,8 proc. BVP geresnis nei Seimo nustatytas vidutinio laikotarpio tikslas ir 1,3 proc. BVP geresnis nei vidutinio laikotarpio tikslas, gautas įvertinus suteiktą SAP lankstumo sąlygą dėl socialinio modelio struktūrinės reformos. Įvertinus 2019 m. pirminio struktūrinio balanso metinį pokytį ir teigiamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo, 2019 m. bus vykdoma neutrali fiskalinė politika.

6 (2a) lentelė. Valdžios sektoriaus rodikliai pagal formuojamą politiką

	ESA kodas	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP	
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (-) (B.9) pagal subsektorius			
1. Valdžios sektorius	S.13	0,6	0,4
2. Centrinė valdžia	S.1311	-0,5	-1,0
3. Krašto valdžia	S.1312		
4. Vietos valdžia	S.1313	0,2	0,0
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,9	1,4
6. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,9	0,9
7. Pirminis balansas		1,5	1,3
8. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	0,1
9. Realus BVP augimas (proc.)		3,4	2,8
10. Potencialaus BVP augimas (proc.)		3,4	3,7
Iš jo:			
- darbo veiksnys		0,4	0,5
- kapitalo veiksnys		1,4	1,5
- bendrasis gamybos veiksnių našumas		1,6	1,8
11. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo (proc. potencialaus BVP)		2,4	1,5
12. Ciklinė biudžeto dedamoji (proc. potencialaus BVP)		1,0	0,6
13. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (1 - 12) (proc. potencialaus BVP)		-0,3	-0,2
14. Pirminis balansas, pakoreguotas pagal ciklą (13 + 6)		0,6	0,7

	ESA kodas	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP	
(proc. potencialaus BVP)			
15. Struktūrinis balansas (13 - 8) (proc. potencialaus BVP)		-0,3	-0,2

Šaltinis: Finansų ministerija

Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skola 2019 metų pabaigoje sudarys 37,8 proc. BVP ir bus 3 procentiniais punktais didesnė negu 2018 metų pabaigoje, kuri, planuojama, sieks 34,8 proc. BVP. Šiam rodikliui didžiausią poveikį, įgyvendinant Vyriausybės skolinimosi ir skolos valdymo uždavinius, daro 2019 metų pabaigoje planuojamos sukaupti 1,3 mlrd. eurų lėšos, skirtos 2020 metų vasario mėnesį euroobligacijoms išpirkti. Formuojamas valdžios sektoriaus perteklius ir pasaulio finansų rinkos tendencijos sudarė sąlygas mažinti palūkanų mokėjimo išlaidas.

7 (2b) lentelė. Valdžios sektoriaus skolos projekcijos

	2018 m.	2019 m.
	proc. BVP	
1. Valdžios sektoriaus skola metų pabaigoje	34,8	37,8
2. Valdžios sektoriaus skolos pokytis	-4,6	3,0
Valdžios sektoriaus skolą lemiantys veiksniai		
3. Pirminis balansas	1,5	1,3
4. Palūkanos	0,9	0,9
5. Skolos pokyčio tikslinimas	-1,9	5,3
Numanoma skolos palūkanų norma	2,5	2,3

Šaltinis: Finansų ministerija

8 (2c) lentelė. Valstybės garantuota skola

	2018 m.	2019 m.
	proc. BVP	
Valstybės garantijos	0,9	1,1
iš jų: susijusios su finansų sektoriumi	0,0	0,0

Šaltinis: Finansų ministerija

Atsižvelgiant į perfinansavimo rizikos valdymą, atnaujintas BVP projekcijas, taip pat į 2018 metų valstybės biudžeto, įskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, balanso projekcijas, prognozuojamas 1 procentiniu punktu mažesnis 2018 metų valdžios sektoriaus skolos lygis, 2019 metų – 0,3 procentiniu punktu mažesnis, palyginti su ankstesnėmis prognozėmis, pateiktomis Stabilumo programoje.

9 lentelė. LBP ir Stabilumo programos valdžios sektoriaus skolos projekcijų palyginimas

	2018 m.	2019 m.
	proc. BVP	
Valdžios sektoriaus skola:		
Stabilumo programos projekcija	35,8	38,1
LBP projekcija	34,8	37,8
sumažėjimas (-) / padidėjimas (+)	-1,0	-0,3

Šaltinis: Finansų ministerija

2.1. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų projekcijos pagal formuojamos ir nesikeičiančios politikos scenarijus

Įgyvendinant fiskalinės politikos tikslus, ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai ir atsižvelgiant į Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 164, nuostatas dėl mokesčių sistemos struktūros tobulinimo ekonomikos augimui palankia kryptimi ir mokesčių bazės optimizavimo, 2019 m. bus įgyvendinamos **pajamų priemonės**, numatytos mokesčių ir šešėlio mažinimo reformose. **Mokesčių reforma** apima šias priemones: dalies draudėjo socialinio draudimo įmokų perkėlimą apdraustajam; dalies Sodros tarifo perkėlimą į GPM; gyventojų pajamų mokesčio ir socialinio draudimo tarifo sumažinimą; NPD didinimą; progresinio GPM įvedimą; socialinio draudimo įmokų ribojimą („lubas“); mokesčių sistemos struktūros tobulinimą ekonomikos augimui palankia kryptimi ir mokesčių bazės optimizavimą. **Kovos su šešėliu reforma** didins paskatas savanoriškai laikytis įstatymų; numatoma taikyti atvirkštinį apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu mechanizmą prekybos naftos produktais bei elektronikos prekėmis sandorių atvejais; įteisins minimalius patikimo mokesčių mokėtojo kriterijus ir neatitikimo šiems kriterijams teisinės pasekmes; pakoreguos sankcijas už administracinius nusižengimus; sudarys galimybes susimažinti apmokestinamąsias pajamas gyventojams, kai įsigyjamos oficialiai apskaitomos paslaugos šešėlinei ekonomikai jautriose srityse; skatins savanorišką mokesčių mokėjimą ir gerins mokesčių surinkimą.

2019 metais valdžios sektoriaus **išlaidų priemonės** orientuotos į naujų struktūrinių reformų švietimo, sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos (įskaitant pensijų), inovacijų srityse įgyvendinimą, krašto gynybos stiprinimą, taip pat į paramą jaunoms ir auginančioms vaikų šeimoms bei kitas prie skurdo mažinimo prisidėsiančias priemones.

Įgyvendinant **švietimo reformą** numatoma: atnaujinti bendrojo ugdymo turinio ir pasiekimų sistemą bei mokyklas aprūpinti šiuolaikinėmis priemonėmis; kurti kiekvienam saugią mokyklą; plėsti mokymąsi visą gyvenimą; optimizuoti valstybinių universitetų ir profesinių mokymo įstaigų tinklą; plėsti neformalųjį švietimą, didinant jo įvairovę, prieinamumą ir gerinant kokybę; pertvarkyti švietimo ir mokslo finansavimą. **Pensijų reforma** numato bendrąją pensijų dalį finansuoti valstybės biudžeto lėšomis, pertvarkyti pensijų kaupimo sistemą, didinti mažiausias pensijas. **Sveikatos sistemos reforma** numato pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų plėtrą ir pacientų registracijos pas specialistą sistemos pertvarką; infrastruktūros pertvarką ir pritaikymą gyventojų poreikiams, efektyvumo paskatų sukūrimą; slaugos paslaugų plėtrą; priemonių išlaidų vaistams mažinti sukūrimą; naujų sveikos gyvensenos ir prevencijos paskatų sukūrimą. **Inovacijų reformos** priemonės numato inovacijų sistemos sąrangos pertvarką bei įrodymais grįsto inovacijų strategijos valdymo modelio kūrimą bei diegimą; inovacijų skatinimo sistemos plėtrą; inovatyvių investicijų pritraukimo sistemos sukūrimą ir išvystymą.

10 lentelė. Informacijos apie naujas struktūrines reformas šaltiniai

Reformų turinys ir įgyvendinimo planas	http://lr.lt/uploads/main/documents/files/LRV%206%20strukturines%20reformos.pdf
Reformų poveikio mokslinis vertinimas	http://lr.lt/uploads/main/documents/files/Reform%C5%B3%20poveikio%20Lietuvos%20ekonomikai%20vertinimas_pristatymas_10_03.pdf
Kita susijusi informacija	http://lr.lt/lt/aktuali-informacija/xvii-vyriausybe/strukturines-reformas

11 (4a) lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų rodikliai pagal formuojamą fiskalinę politiką

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP	
1. Bendros pajamos	TR	36,0	36,6
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,7	11,9
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	5,6	8,6
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	13,4	10,4
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,6	0,6
1.6. Kitos		4,8	5,1
Mokesčių našta (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		30,6	30,9
2. Bendros išlaidos	TE	35,4	36,2
2.1. Darbuotojų darbo užmokestis	D.1	9,1	9,3
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	4,8	5,2
2.3. Socialinės pašalpos	D6M	13,1	14,0
iš jų: nedarbo pašalpos		0,4	0,3
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,9	0,9
2.5. Subsidijos	D.3	0,3	0,3
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	4,0	3,9
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	0,2
2.8. Kitos		2,9	2,5

Šaltinis: Finansų ministerija

12 (3) lentelė. Valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų rodikliai nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju

Valdžios sektorius (S13)	ESA kodas	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP	
1. Bendros pajamos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TR	35,3	36,5
1.1. Gamybos ir importo mokesčiai	D.2	11,4	11,7
1.2. Einamieji pajamų, turto ir kiti mokesčiai	D.5	5,5	5,6
1.3. Kapitalo mokesčiai	D.91	0,0	0,0
1.4. Socialinės įmokos	D.61	13,1	13,5
1.5. Pajamos iš turto	D.4	0,6	0,6
1.6. Kitos		4,8	5,1
Mokesčių našta (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		29,9	30,8
2. Bendros išlaidos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų	TE	34,5	35,3
2.1. Darbuotojų darbo užmokestis	D.1	8,9	8,8
2.2. Tarpinis vartojimas	P.2	4,8	5,1
2.3. Socialinės pašalpos	D6M	12,4	13,6
iš jų: nedarbo pašalpos		0,4	0,3
2.4. Palūkanų išlaidos	D.41	0,9	0,9
2.5. Subsidijos	D.3	0,3	0,3
2.6. Pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	4,0	3,9
2.7. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	0,2
2.8. Kitos		2,9	2,5

Šaltinis: Finansų ministerija

13 (5a.i) lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės pajamų priemonės

Nr.	Priemonės aprašymas	ESA kodas	Apskaitos principas	Priėmimo stadija	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
					2018 m.	2019 m.
1.	MMA padidinimas nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 380 iki 400 eurų	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	7,0	
2.	MMA padidinimas nuo 2019 m. sausio 1 d. nuo 400 iki 430 eurų (arba naujoje sistemoje nuo 516 iki 555 eurų)	D.5	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		12,4
3.	NPD padidinimas nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 310 eurų iki 380 eurų	D.5	Kaupimo	Patvirtintas	-97,0	
4.	Papildomo NPD už vaikus atsisakymas nuo 2018 m. sausio 1 d.	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	128,0	
5.	Individualių NPD neįgaliesiems padidinimas nuo 2018 m. sausio 1 d.	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	-4,0	
6.	NPD didinimas iki 300 eurų 2019 m., iki 400 eurų 2020 m. ir iki 500 eurų 2021 m. praplečiant NPD taikymo ribą iki 2 vidutinių darbo užmokesčių			Patvirtinta		-186,0
7.	GPM tarifo sumažinimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta		-145,0
8.	GPM tarifo padidinimas 9,36 p.p. (naujoje sistemoje)	D.5	Kaupimo	Patvirtinta		1663,0
9.	20 proc. GPM tarifo nustatymas kitų pajamų (išskyrus individualios veiklos, dividendų pajamas ir ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, ilgalaikio darbo išmokas) daliai, viršijančiai 120 VDU per metus	D.5	Kaupimo	Patvirtinta		10,0
10.	Progresinio (27 proc.) GPM laiptelio įvedimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta		5,5
11.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimas nuo 130,5 iki 132,5 eurų	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	3,2	
12.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimas nuo 132,5 iki 134 eurų	D.5	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		6,6
13.	Individualios veiklos pajamų apmokestinimo, taikant mokestinį kreditą, nustatymas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	3,8	4,7
14.	Investicijų lengvatos praplėtimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	-30,0	
15.	1 metų pelno mokesčio atostogų verslą pradedančioms smulkiosioms įmonėms nustatymas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	-1,0	
16.	Lengvatinio 5 proc. pelno mokesčio tarifo žemės ūkio veiklą vykdančioms įmonėms (išskyrus kooperatyvus) panaikinimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	1,5	1,5
17.	Pelno mokesčio lengvatos socialinėms įmonėms panaikinimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	2,0	
18.	Nepriskirti pelno mokesčiu neapmokestinamoms pajamoms surinktų lėšų už jūrų uostų, oro navigacinių paslaugų rinkliavas ir už jūrų uosto žemės nuomą	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	4,0	
19.	Administravimo pelno mokesčio srityje pagerinimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	10,0	10,0
20.	Administravimo GPM srityje pagerinimas	D.5	Kaupimo	Patvirtinta	20,0	30,0
21.	Lengvatinio PVM tarifo centriniui šildymui	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	-4,0	

Nr.	Priemonės aprašymas	ESA kodas	Apskaitos principas	Priėmimo stadija	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
					2018 m.	2019 m.
	ir karštam vandeniui naikinimas nuo 2017 m. birželio 1 d. ir lengvatinio tarifo grąžinimas nuo 2017 m. spalio 1 d.					
22.	Lengvatinis PVM tarifas nekompensuojamiems receptiniams vaistams (nuo 2018 m., kurių išorinės pakuotės apmokestinamoji vertė ne didesnė negu 300 eurų)	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	-11,0	
23.	Administravimo PVM srityje pagerinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	70,0	104,0
24.	Akcizų tarifo didinimas etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	18,3	
25.	Akcizų tarifo didinimas tabako produktams	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	14,2	15,6
26.	Akcizų lengvatos žemės ūkyje naudojamiems dyzeliniams degalams siaurinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	9,0	
27.	Akcizų lengvatos akmens anglims, koksui ir lignitui, naudojamiems gyventojų reikmėms, kaip itin aplinkos taršą sąlygojantiems produktams naikinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	0,7	
28.	Akcizų tarifų dyzeliniam kurui didinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	14,0	
29.	Mokesčiu už aplinkos teršimą apmokestinamos sąvartyne šalinamos atliekos	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	3,0	5,0
30.	Brangaus nekilnojamojo turto mokesčio didinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	1,6	
31.	Administravimo akcizų srityje pagerinimas	D.2	Kaupimo	Patvirtinta	15,0	20,0
32.	MMA padidinimas nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 380 iki 400 eurų	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	25,9	
33.	MMA padidinimas nuo 2019 m. sausio 1 d. nuo 400 iki 430 eurų (arba naujoje sistemoje nuo 516 iki 555 eurų)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		13,5
34.	Socialinio draudimo tarifo sumažinimas 1 proc. punktu nuo 2017 m. liepos 1 d. (pagal socialinį modelį)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	-66,7	
35.	Nedarbo įmokos tarifo padidinimas 0,5 punkto nuo 2017 m. liepos 1 d. (pagal socialinį modelį) ir nedarbo draudimo tarifo sumažinimas 0,2 proc. punkto nuo 2018 m. sausio 1 d. perkeltant šią dalį ant ligos socialinio draudimo	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	29,0	
36.	Darbdavių draudimo įmokos į naują Ilgalaikio darbo išmokų fondą 0,5 proc. tarifas nuo 2017 m. liepos 1 d. (pagal socialinį modelį)	D.61	Kaupimo	Patvirtint	26,5	
37.	Dėl ilgalaikio darbo išmokų fondo tarifo sumažinimo perkeltant dalį ilgalaikio darbo išmokų fondo tarifo į nedarbo draudimo tarifą (0,3 proc. iki konsolidavimo)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta		-34,6
38.	Dėl nedarbo tarifo padidinimo perkeltant dalį Ilgalaikio darbo išmokų fondo tarifo (0,3 proc. iki konsolidavimo)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		40,7
39.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimas nuo 130,5 iki 132,5 eurų	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	8,4	

Nr.	Priemonės aprašymas	ESA kodas	Apskaitos principas	Priėmimo stadija	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
					2018 m.	2019 m.
40.	Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimas nuo 132,5 iki 134 eurų	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		6,9
41.	Sodros „grindų“ nustatymas iki MMA nuo 2018 m. sausio 1 d. (darbdavio tarifo daliai)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	26,5	
42.	Sodros „grindų“ nustatymas iki MMA nuo 2018 m. liepos 1 d. (darbuotojo tarifo daliai)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	3,5	
43.	Sodros tarifo sumažinimo poveikis Sodros „grindims“			Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-6,8
44.	Socialinio draudimo sistemos savarankiškai dirbantiems asmenims suvienodinimas (lubos – 28 VDU)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	14,0	11,0
45.	Dėl Sodros ir Privalomojo sveikatos draudimo tarifų perskaičiavimo, Sodros tarifo sumažinimo ir dalies tarifo prijungimo prie GPM savarankišką veiklą vykduojantiems	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-45,0
46.	Savarankiškai dirbančiųjų apmokestinamosios bazės padidinimas nuo 50 proc. iki 100 proc. apmokestinamųjų pajamų, kartu padidinant įmokų lubas nuo 28 VDU iki 43 VDU	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		21,0
47.	Administravimo socialinio draudimo įmokų srityje pagerinimas	D.61	Kaupimo	Patvirtinta	66,0	56,0
48.	Sodros įmokų „lubos“	D.61	Kaupimo	Patvirtinta		-11,0
49.	Darbuotojo socialinio draudimo tarifo sumažinimas 0,55 p. p. (nuo 13,07 iki 12,52 proc.)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-99,0
50.	Sodros tarifo sumažinimas 9,36 p. p. (naujoje sistemoje)	D.61	Kaupimo	Patvirtinta		-1663,0
51.	SODROS pervedimų į II pensijų kaupimo sistemos pakopą sustabdymas nuo 2019 m. sausio 1 d.	D.61	Kaupimo	Patvirtinta		211,0
IŠ VISO:					311,4	58,0

Saltinis: Finansų ministerija

14 (5a.ii) lentelė. Valdžios sektoriaus diskrecinės išlaidų priemonės

Nr.	Priemonės aprašymas	ESA kodas	Apskaitos principas	Priėmimo stadija	Poveikis biudžetui, mln. eurų	
					2018 m.	2019 m.
1.	Finansinių paskatų ir paslaugų jaunuoms ir vaikus auginančioms šeimoms plėtra	D6M	Kaupimo	Patvirtinta	-199,5	-4,0
2.	Socialinio draudimo įmokų savarankišką veiklą pradedantiems asmenims padengimas („mokesčių atostogos“)	D6M	Kaupimo	Patvirtinta	-12,0	
3.	Šalpos išmokų ir tikslinių kompensacijų didinimas	D6M	Kaupimo	Patvirtinta	-17,8	-32,4
4.	Valstybės remiamų pajamų padidinimas nuo 102 iki 122 eurų	D6M	Kaupimo	Patvirtinta	-6,8	0,0

5.	Vaiko teisių centrų centralizavimas ir vaiko teisių apsaugos sistemos tobulinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta	-6,1	-7,1
6.	Pareigūnų pensijų padidinimas dėl bazinės pensijos padidinimo ir indeksavimo	D6M	Kaupimo	Patvirtinta	-65,9	-2,8
7.	MMA padidinimas nuo 380 iki 400 eurų	D.1	Kaupimo	Patvirtinta	-13,0	-13,2
8.	Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas dėl pareiginės algos bazinio dydžio padidinimo (nuo 2018 m. sausio 1 d. nuo 130 iki 132 eurų; nuo 2019 m. sausio 1 d. nuo 132 iki 134 eurų)	D.1	Kaupimo	Patvirtinta	-38,7	-33,5
9.	Įmokos už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis	D6M	Kaupimo	Patvirtinta		-63,0
10.	Pagrindinės pensijos dalies finansavimas iš valstybės biudžeto	D.7	Kaupimo	Patvirtinta		-1722,1
11.	Sodros išlaidų sutaupymas dėl pagrindinės pensijos dalies perkėlimo į valstybės biudžetą	D.7	Kaupimo	Patvirtinta		1722,1
12.	Išmokos vaikams padidinimas nuo 30 eurų iki 50 eurų	D6M	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-58,5
13.	Socialinių išmokų bazinių dydžių indeksavimas	D6M	Kaupimo	Patvirtintas		-5,1
14.	Socialinių įmonių rėmimas		Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-17,0
15.	Parama būstui įsigyti nepasiturinčioms šeimoms	D6M	Kaupimo	Patvirtinta Vyriausybės, numatyta biudžeto projekte		-3,3
16.	Socialinį darbą dirbančiųjų atlyginimų padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-6,0
17.	Ilgalaikio darbo išmokų fondo išmokos darbuotojams (pagal socialinį modelį)	D6M	Kaupimo	Patvirtinta		-7,4
18.	Pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-59,9
19.	Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta	-22,6	-22,9
20.	Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta	-16,0	-16,0
21.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-10,5
22.	Rezidentų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-10,6
23.	Vidaus tarnybos, kalėjimų, muitinės, Valstybės saugumo departamento ir prokurorų, išskyrus Krašto apsaugos ministerijos, statutinių pareigūnų ir teisėjų darbo užmokesčio padidinimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-22,0
24.	Darbo užmokesčio didinimas ir papildomų kultūros ir meno darbuotojų, VMI, Teisingumo ministerijos, teismų, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Vadovybės apsaugos departamento pareigybų finansavimas	D.1	Kaupimo	Patvirtinta		-12,9
IŠ VISO:					-398,4	-408,0

Saltinis: Finansų ministerija

15 (4b) lentelė. Sumos, neįtrauktos į išlaidų limitą

	ESA kodas	2017 m.		2018 m.	2019 m.
		mln. eurų	proc. BVP	proc. BVP	
1. ES programų išlaidos, visiškai atitinkančios ES fondų pajamas		375,8	0,9	1,8	1,9
1a. ES lėšomis finansuojamos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos	P.51	170,2	0,4	1,0	1,0
2. Ciklinės nedarbo išmokų išlaidos		-28,9	-0,1	0,0	0,0
3. Pajamų srities diskrecinės priemonės		24,0	0,1	0,7	0,1
4. Įstatymais numatytas pajamų padidėjimas		0	0	0	0

Šaltinis: Finansų ministerija

2.2. LBP ir Stabilumo programos fiskalinių rodiklių palyginimas

Stabilumo programoje ir LBP pateiktos valdžios sektoriaus balanso rodiklio 2018 metams projekcijos iš esmės nesiskiria. 2019 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio skirtumus lemia pradedamų vykdyti naujų struktūrinių reformų kaštai bei produkcijos atotrūkio nuo potencialo įverčio pasikeitimas, kuris lemia minimalius reikalavimus biudžeto balansui siekiant tenkinti nacionalines fiskalines drausmės taisykles.

16 (7) lentelė. LBP ir Stabilumo programos rodiklių palyginimas

	ESA kodas	2017 m.*	2018 m.	2019 m.
		proc. BVP		
Valdžios sektoriaus grynojo skolinimosi/skolinimo projekcija nesikeičiančios politikos scenarijaus atveju	B.9			
Stabilumo programa		0,5	0,7	0,9
LBP		0,5	0,8	1,2
Skirtumas		0	0,1	0,3
Valdžios sektoriaus grynojo skolinimosi/skolinimo projekcija pagal formuojamą fiskalinę politiką	B.9			
Stabilumo programa		0,5	0,6	0,6
LBP		0,5	0,6	0,4
Skirtumas		0	0	-0,2

Šaltinis: Finansų ministerija

*Faktiniai statistiniai duomenys pagal Perteklinio deficito procedūrą pateikti Eurostatui 2018-09-30

2.3. Biudžeto sistemos pertvarka

Biudžeto sistemos pertvarkos tikslas – sukurti patikimą ir efektyviai veikiančią vidutinės trukmės biudžeto formavimo ir programų valdymo sistemą, kuri bus aiškiai susieta su atnaujinta valstybės strateginio planavimo sistema, apimančia strateginio, regioninio ir teritorinio planavimo procesus. Šiuo glaudžiu biudžeto formavimo ir strateginio planavimo procesų susiejimu siekiama sustiprinti biudžeto orientavimą į rezultatus. Vykdam biudžeto sistemos pertvarką taip pat siekiama efektyviau įgyvendinti 2011 m. lapkričio 8 d. ES Tarybos direktyvą 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms.

Biudžeto sistemos pertvarka vykdoma dviem etapais. Pirmuoju etapu tobulinama esama biudžeto formavimo sistema, antruoju – lygiagrečiai formuojamos taisyklės dėl naujos biudžeto

sistemos struktūros, biudžeto formavimo, vykdymo, stebėsenos, išlaidų peržiūrų procesų, įsigaliosiančių nuo 2021 metų.

Įgyvendinant pirmąjį pertvarkos etapą yra įdiegti patobulinimai biudžeto formavimo procese - formuojant 2019 metų biudžetą, dėmesys buvo skiriamas asignavimų valdytojų trimečių išlaidų lubų ir siekiamų rezultatų bei jų vertinimo rodiklių nustatymui 2019–2021 metams. Biudžeto projekto lydinčioji medžiaga papildyta informacija apie per ateinančius 3 metus asignavimų valdytojų siekiamus rezultatus ir jų vertinimo rodiklius.

Rengiant 2019 m. biudžetą, į išlaidų peržiūrą buvo įtraukti visi valstybės biudžeto asignavimų valdytojai. Peržiūros tikslas buvo rasti vidinių išteklių Vyriausybės prioritetų įgyvendinimui, tarp jų – ir naujų struktūrinių reformų finansavimui, taigi buvo:

- ✓ atlikta ministerijų ir jų valdymo sričių patvirtintų 2018 metų valstybės biudžeto asignavimų peržiūra;

- ✓ atlikta vykdomų programų ir programų priemonių analizė bei įvertintas asignavimų faktinis panaudojimas;

- ✓ įvertintos baigiamos vykdyti programos, programų priemonės, investicijų projektai – asignavimų valdytojai turėjo įvertinti vykdomų tęstinių programų, priemonių, projektų rezultatus, efektyvumą, jų tęstinumo poreikį ir atsisakyti neefektyvių, mažiau prie siekiamo rezultato prisidedančių programų, priemonių, projektų.

Formuojant biudžetą buvo įvertinti ministerijų įsipareigojimų Vyriausybei vykdymas – praėjusių metų derybų metu sutartų veiksmų įgyvendinimas, reorganizacijų rezultatai, turto valdymo efektyvumas, taip pat asignavimai buvo mažinami atsižvelgus į išlaidų peržiūros rezultatus įvertinus išlaidų neefektyvų planavimą ir metų pabaigos išlaidavimą. Visa ši informacija naudota biudžeto derybose, taip didinant dėmesį atsakingam biudžeto lėšų planavimui ir veiklos rezultatų įvertinimui biudžeto sudarymo procese. Pereinamuoju laikotarpiu taip pat patobulinta valstybės kapitalo investicijų planavimo tvarka, sustiprinant projektų pagrindimo ir atrankos įrankius ir procedūras, padidinant su investicijų projektų atranka susijusių sprendimų viešinimo reikalavimus, nustatant projektų stebėsenos po jų užbaigimo procedūras.

Siekiant aiškiau ir paprasčiau visuomenei atskleisti informaciją apie biudžetą ir labiau įtraukti piliečius į biudžeto formavimo procesą, kartu su 2019 metų biudžeto projektu, visuomenei teikiamas ir naujas dokumentas „2019 metų biudžetas glaustai“.

Kartu su esamos biudžeto sistemos patobulinimais vykdyta nuodugni valstybės biudžeto programų sandaros principų, biudžeto dokumentų struktūros ir biudžeto sudarymo, vykdymo ir stebėsenos ir vertinimo procesų peržiūra. Siekiant iš esmės patobulinti biudžeto sistemą, parengtas modelis dėl strateginio planavimo, programavimo ir biudžeto sistemos integracijos, jų elementų ir vertinimo rodiklių susiejimo. Artimiausiu metu planuojama parengti detalius atnaujintos vidutinės trukmės biudžeto sistemos procesus ir taisykles, leisiančias glaudžiai susieti biudžeto programų sandarą su strateginio planavimo sistemoje numatomais tikslais, uždaviniais, vertinimo rodikliais. Taip pat artimiausiu metu numatyta parengti naujų išlaidų pagrindimo, išlaidų peržiūros įrankius ir jų taikymo metodikas, siekiant kad išlaidų pagrindimo ir vertinimo procesai būtų nuolatiniai biudžeto formavimo ciklo elementai. 2019 metų pradžioje numatoma parengti teisės aktų

pakeitimus, reglamentuosiančius atnaujintus biudžeto sandaros, vykdymo, stebėsenos ir vertinimo procesus.

Atnaujinta biudžeto ir strateginio planavimo tvarka bus išbandoma – formuojant 2020–2022 metų biudžetus. Visiškai atnaujintą sistemą planuojama įdiegti 2021–2023 metų valstybės biudžetams formuoti.

3. Metodologiniai aspektai

17 (8) lentelė. Ekonominės raidos scenarijaus rengimas

Skaiciavimo technika	Biudžeto proceso etapas, kuriame buvo naudota technika	Svarbūs naudotų modelių/technikų bruožai	Prielaidos
Nacionalinės sąskaitybos principai, ekonometrinis ir ekspertinis vertinimas	Ekonominės raidos scenarijus	Makroekonominės prognozės yra rengiamos vidutiniam laikotarpiui naudojantis pagal nacionalines sąskaitas sudarytu makroekonominiu modeliu. Analizuojant atskirus arba daugiau nei vieną potencialiai tarpusavyje susijusius makroekonominis rodiklius, sudaromos ekonometrinės lygtys, taip pat naudojamas ekspertinis vertinimas. Potencialaus BVP skaičiavimai paremti ECOFIN 2002 metais patvirtinta metodika.	Techninės prielaidos (naftos kaina, valiutų kursas ir palūkanų normos)

Pajamų prognozavimas

Pajamų iš mokesčių prognozė rengiama vadovaujantis makroekonominėmis prognozėmis, statistiniais duomenimis, pajamų dinamika bei valstybės institucijų pateikta informacija. Pajamų iš atskirų mokesčių prognozė gali būti koreguojama pasitelkiant ekspertinį vertinimą, t. y. atsižvelgiant į kitas nei įstatymų pakeitimų projektuose numatytas aplinkybes, darančias įtaką pajamų surinkimui.

Priklausomai nuo mokesčio, taikomas vienas arba keli prognozavimo metodai:

✓ Detalaus modeliavimo metodas. Renkami duomenys apie kiekvienos kategorijos mokėtojų skaičių ir tos kategorijos bendrąją pajamų sumą bei struktūrą. Kuriamas simuliacinis modelis iš dvejų blokų – tipinio mokesčio mokėtojo ir agreguojantis blokas. Taikant modelį apskaičiuojama, kiek mokesčių vidutiniškai sumokės atskiras mokesčių mokėtojas, atstovaujantis tam tikrai grupei, kiek visa grupė ir pagaliau visi šalies mokesčių mokėtojai.

✓ Efektyvaus vidutinio tarifo metodas. Įstatymu nustatytas mokesčio tarifas koreguojamas atsižvelgiant į taikomas lengvatas, mokestinės bazės išimtis ir pan. Tokiu būdu įvertintas efektyvus vidutinis tarifas dauginamas iš mokesčio bazės apimties, kad būtų gauta pajamų iš atitinkamų mokesčių prognozė.

✓ Elastingumo metodas. Nustatoma priklausomybė tarp pajamų iš mokesčio didėjimo (mažėjimo) ir atitinkamos bazės dinamikos. Įvertinus elastingumo koeficientą, būdingą konkrečiam mokesčiui, bei prognozuojamos bazės pasikeitimus, prognozuojamos pajamos iš to mokesčio.

4. LBP ir ES Tarybos rekomendacijų Lietuvai, LBP ir ES augimo ir darbo strategijos sąsajos

18 (6.a) lentelė. Rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo priemonių planas

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
1. Gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir plėsti mokesčių bazę, pereinant prie šaltinių, kurių apmokestinimas mažiau kenkia augimui	1.1. Peržiūrėti mokesčius už aplinkos teršimą atliekomis, siekiant nustatyti atliekų mažinimą ir perdirbimą skatinančius tarifus	Planuojama keisti mokesčio už aplinkos teršimą tarifus taip, kad jie mokesčių mokėtojus skatintų mažinti susidarantių atliekų ir teršalų kiekius ir rūpintis atliekų daugkartiniu naudojimu ir sutvarkymu. Priėmus Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimus, per metus bus sutvarkoma 5 procentais daugiau atliekų nei dabar.
	1.2. Įvertinus galimybę ir nustačius tikslumą, visą ar dalį darbdavio socialinio draudimo įmokos (įskaitant privalomojo sveikatos draudimo įmokas) perkelti darbuotojui, sujungti gyventojų pajamų mokestį ir bendrajai pensijai finansuoti skirtą valstybinio socialinio draudimo įmokų dalį	Sujungus darbdavio ir darbuotojo socialinio draudimo įmokas, tikimasi sumažinti šešėlį darbo santykių srityje. Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigalioja darbdavio ir darbuotojo socialinio draudimo įmokų sujungimas (konsolidavimas).
	1.3. Sukurti ir įdiegti mokesčių apskaičiavimo smulkiajam verslui paslaugą, sudarančią sąlygas pusiau automatizuotai tvarkyti pajamų ir išlaidų apskaitą	Sukurtas ir įdiegtas VMI valdomos išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos nuotolinių apskaitos paslaugų smulkiajam verslui posistemis, kuris skatins mokesčius mokėti savanoriškai.
	1.4. Parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimo projektą	Padidinta ekonomikos augimo nestabdančių mokesčių įtaka biudžeto pajamoms, pakeliant akcizus cigaretėms, cigarams bei cigarilėms ir rūkomajam tabakui (išskiriant kaitinamojo tabako produktus), nustatant dvejų paskesnių metų akcizų didinimo planą šiems produktams, taip pat nustatant akcizus elektroninių cigarečių skysčiui.
	1.5. Taikyti atvirkštinį apmokestinimo PVM mechanizmą prekybos naftos produktais bei elektronikos prekėmis sandorių atvejais	Efektyvesnis prekybos naftos produktais bei elektronikos prekėmis PVM administravimas.
	1.6. Parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimo projektą	Išplečiant fizinių asmenų nekilnojamojo turto apmokestinimą (apmokestinant antrą ir paskesnę gyvenamosios paskirties turtą), padidintas Lietuvos mokesčių sistemos progresyvumas ir išplėsta ekonomikos augimui mažiau žalingų mokesčių bazė. Nustačius antro ir paskesnio gyvenamosios paskirties turto apmokestinimą, valstybės biudžeto pajamos iš nekilnojamojo turto mokesčio padidėtų apie 11 mln. eurų per metus.
	1.7. Parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo pakeitimo projektą ir lydinčiuosius Viešųjų pirkimų įstatymo, Labdaros ir paramos įstatymo pakeitimų projektus	Įteisinti šiuos mokesčių administravimo tobulinimo aspektus: įteisinti minimalūs patikimo mokesčių mokėtojo kriterijai ir asmens neatitikimo šiems kriterijams teisinės pasekmės (prailginti mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		terminai; paramos gavėjo statuso netekimas; negalėjimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose; tokių asmenų duomenų paviešinimas); numatytas atleidimas nuo mokėtinų delspinigių tais atvejais, kai asmuo apibrėžtais terminais savanoriškai deklaruos anksčiau nedeklaruotus mokesčius; nustatytos baudų skyrimo taisyklės; nustatyti diversifikuoti mokesčių apskaičiavimo ir perskačiavimo senaties terminai.
	1.8. Parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektą	Pakoreguotos sankcijos už administracinius nusižengimus, priskirtinus VMI ir Lietuvos Respublikos muitinės kompetencijos sričiai, kad jos būtų labiau atgrasančios, taip pat sudarytų teisinę prielaidą skirti sankcijas, atsižvelgiant į konkrečias padaryto administracinio nusižengimo faktines aplinkybes.
	1.9. Parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimą	Nustatytos paskatos nedalyvauti šešėlinėje ekonomikoje: gyventojams sudarytos galimybės susimažinti apmokestinamąsias pajamas, kai įsigyjamos oficialiai apskaitomos paslaugos šešėlinei ekonomikai jautriose srityse, tokiose kaip statinių remontas, autoremontas ir vaikų priežiūros paslaugos.
2. Užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą kartu sprendžiant pensijų adekvatumo klausimą	2.1. Įvertinti ir pasiūlyti priemones, būtinas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto pajamoms didinti ir demografijos poveikiui pensijų sistemai ilguoju laikotarpiu mažinti	Subalansuoto Valstybinio socialinio draudimo fondo einamųjų metų biudžeto patvirtinimas.
	2.2. Tobulinti antrąją ir trečiąją pensijų sistemos pakopas ir skatinti profesinių pensijų kaupimą	Didesnių įmokų pervedimo galimybė į antrąją pakopą. Galimybė darbdaviams pervesti įmokas darbuotojo naudai.
	2.3. Užtikrinti nuoseklų socialinio draudimo pensijų didėjimą atsižvelgiant į augančią ekonomiką ir didėjančią darbo užmokesčio fondą	Planuojamas pensijų augimas atsižvelgiant į darbo užmokesčio fondą – 2019 m. pensijos didės apie 6,8 proc.
3. Gerinti švietimo ir mokymo sistemos, įskaitant suaugusiųjų mokymąsi, kokybę, veiksmingumą ir atitiktį darbo rinkos poreikiams	3.1. Sudaryti prieinamų ir kokybiškų priešmokyklinio ir pradinio ugdymo paslaugų teikimo sąlygas (teisės aktų dėl priešmokyklinio ir pradinio ugdymo ankstinimo parengimas, metodinės medžiagos parengimas, mokymai, papildomų grupių / klasių, pedagogų etatų įsteigimas, ugdymo aplinkos pritaikymas, vežiojimo mokykliniais autobusais užtikrinimas)	1. Nuo 2018 m. rugsėjo mėn. priešmokyklinis ugdymas gali būti teikiamas nuo 5 metų, o pradinis – nuo 6 metų; 2. Numatyta parengti metodines rekomendacijas dėl kokybiškų priešmokyklinio ir pradinio ugdymo paslaugų, organizuoti mokymus pedagogams; 3. 2018–2019 m. numatyta įsteigti 7 naujas grupes Vilniaus rajone.

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
	3.2. Sukurti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės vertinimo (išorės ir vidaus) sistemą	Atnaujinta ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos vykdančių mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo ir parengta išorinio vertinimo metodika, apmokyti 40 įsivertinimo konsultantų bei 60 išorės vertintojų.
	3.3. Sudaryti pedagogų (įskaitant profesinių mokyklų) rengimo ir jų kvalifikacijos tobulinimo sutartis su aukštosiomis mokyklomis, remiantis valstybės raidos prioritetais, aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo rezultatais, mokinių pasiekimų ir pažangos rezultatais	1. Sukurtas teisinis pagrindas pedagogų rengimo pertvarkai – Pedagogų rengimo reglamentas (2018 gegužės 29 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymas Nr. V-501); 2. Įsteigti 3 nacionaliniai pedagogų rengimo centrai, kuriuose bus sutelktas ugdymo mokslų tyrimų potencialas, aukštos kompetencijos dėstytojų komandos, remiamasi pažangiausia užsienio šalių patirtimi. Pedagogų rengimo centrai vykdys pedagogines studijas, orientuotas į naujos kartos pedagogų parengimą, dirbantiems pedagogams teiks profesinio augimo programas ir kitas kvalifikacijos tobulinimo paslaugas; 3. Sukurtas teisinis pagrindas pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemai pertvarkyti.
	3.4. Atnaujinti priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas ir parengti ugdymo rezultatų aprašus	Atnaujintas priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo turinys, remiantis 9 ekspertų grupių veiklos rezultatais, integruojant darnaus vystymosi, kūrybingumo, emocinio intelekto, bendradarbiavimo, sveikos gyvensenos nuostatas, verslumo, finansinio raštingumo, modernaus skaitymo ir rašymo sampratą, apimančią informacinį ir medijų raštingumą.
	3.5. Aprūpinti pradinio ir pagrindinio ugdymo programos I dalį įgyvendinančias mokyklas reikiamomis informacinių technologijų ir kitomis mokymosi priemonėmis, gamtos mokslų laboratorijomis ir galimybėmis saugiai jungtis prie interneto	2019 m. birželio mėn. 62 proc. mokyklų bus aprūpintos modernia gamtos ir technologijos mokslų įranga, pradėtas diegti saugaus Wi-Fi tinklas; vykdomi mokymai mokytojams: 1. 2018 m. II ketv. 675 mokyklos, vykdančios pradinio ugdymo programas, aprūpintos gamtos mokslų priemonėmis. Parengta metodinė priemonė mokytojams; 2. 2018 m. III ketv. vykdomas mokymo priemonių ir įrangos 5–8 klasėms pirkimo konkursas; 3. 2018 m. IV ketv. bus rengiama metodinė medžiaga mokytojams.
	3.6. Plėsti į mokymosi visą gyvenimą skatinimą orientuotas veiklas ir teikti profesinės karjeros planavimo paslaugas, ypatingą dėmesį skiriant neįgaliesiems ir aiškiai numatant jų galimybes, sukurti ir įdiegti mechanizmą	Parengta profesinio orientavimo teikimo tvarka, sukurta nuo pradinio ugdymo prasidedanti profesinio orientavimo sistema.

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
	3.7. Pertvarkyti ir modernizuoti profesinio mokymo įstaigų tinklą, pritaikant fizinę ir informacinę aplinką neįgaliesiems, kad būtų tenkinami darbo rinkos poreikiai ir užtikrintos mokymosi visą gyvenimą galimybės	1. 2018 m. gruodžio mėn. įdiegta mokinių iš socialiai jautrių grupių rėmimo profesiniame mokyme sistema; 2. 2019 m. sausio mėn. parengti profesiniai standartai; 3. 2019 m. balandžio mėn. pradedamas įgyvendinti profesinio mokymo mokinių praktinio mokymo realioje darbo vietoje projektas; 4. 2019 m. rugsėjo mėn. panaikinta iš viso 25 proc. dubliuojamų profesinio mokymo programų, veikiančių to paties regiono profesinio mokymo įstaigose.
	3.8. Sukurti studijų finansavimo metodiką, paremtą sutartiniais santykiais su aukštosiomis mokyklomis	Finansuojant studijas atsižvelgiama į aukštosios mokyklos pasirengimą, rezultatus, poreikį. Parengta studijų finansavimo tvarka, remiantis ekspertų darbo grupės siūlymais. Numatyta, kad naujojoje finansavimo metodikoje bus įtvirtinta nuostata dėl sutarčių su aukštosiomis mokyklomis sudarymo, orientuojantis ne į priimtų studentų skaičių, tačiau į aukštosios mokyklos veiklos rezultatus (iki šiol Lietuvoje tokia praktika nebuvo taikoma). Sutartyse kiekvienai aukštajai mokyklai numatyta suformuoti konkrečius tikslus dėl veiklos, rezultatų, rodiklių.
	3.9. Užtikrinti nuolatinį darbuotojų kvalifikacijos lygio palaikymą, jų profesinį mobilumą ir gebėjimą sparčiai persiorientuoti į kito ūkio sektoriaus veiklas, sudarant galimybę įmonių darbuotojams gauti aukščiausios kokybės specialiuosius mokymus	1. Mokymasis darbo vietoje skatinimas pameistrystės forma, įgyvendinant 2014–2020 ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ priemonę Nr. 09.4.3-ESFA-K-827 „Pameistrystė ir kvalifikacijos tobulinimas darbo vietoje“, apmokyti investicijas gavusių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių darbuotojai – 2 700; 2. Įmonėms prieinamų specialiųjų mokymų, skirtų sektorinių kompetencijų ugdymui, skatinimas, įgyvendinant 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ priemonę Nr. 09.4.3-ESFA-K-814 „Kompetencijos LT“ bei tęstinės atrankos visuotinės dotacijos priemonę Nr. 09.4.3-IVG-T-813 „Kompetencijų vaučeris“, apmokyti investicijas gavusių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių darbuotojai – 3 800.
4. Gerinti sveikatos priežiūros sistemos rezultatus toliau persiorientuojant nuo stacionariosios prie ambulatorinės priežiūros, stiprinant ligų prevencijos	4.1. Konsoliduoti sveikatos priežiūros įstaigų tinklą	1. Vyriausybės nutarimu arba, Vyriausybei įgaliojus, sveikatos apsaugos ministro įsakymu, patvirtintas asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių aktyviojo gydymo stacionarines

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
priemonės, be kita ko, vietos lygmeniu, ir didinant priežiūros paslaugų kokybę ir įperkamumą		paslaugas, ligoninių tinklas, užtikrinantis stacionariųjų aktyviojo gydymo paslaugų kokybę ir saugumą pacientams; 2. Vykdomas stacionariųjų aktyviojo gydymo paslaugų teikimo konsolidavimas ir slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų plėtra; 3. Įdiegti asmens sveikatos priežiūros įstaigų kokybės rodikliai, patobulinta stebėsenos sistemos.
	4.2. Trumpinti patekimo pas šeimos gydytoją laiką, mažinant šeimos gydytojo aptarnaujamų gyventojų skaičių ir didinant šeimos gydytojo komandą	Planuojama, kad visi pacientai, dėl planinės pagalbos besikreipiantys į šeimos gydytoją, 2020 m. IV ketv. bus priimti per 7 kalendorines dienas. 1. Patvirtintos naujos pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros gyventojų amžiaus grupės ir perskaičiuotos kiekvienos amžiaus grupės metinės bazinės kainos; 2. Pirminės ambulatorinės odontologinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių specialistų komanda papildyta burnos higienistu; 3. Išplėsta nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugų apimtis.
	4.3. Įdiegti kompleksines priemones, skatinant racionalų vaistų vartojimą	1. Skleidžiama informacija gyventojams apie racionalų vaistų skyrimą ir vartojimą. Remiantis Švedijos racionalaus vaistų vartojimo praktikos pavyzdžiu sudarytas „Išmintingą vaistų sąrašas“; 2. Peržiūrėti vaistų kompensavimo lygmenys vaistams, kurie kompensuojami 50 ir 90 proc. lygmeniu ir jų nustatymo kriterijai.
	4.4. Sumažinti mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidas vaistams, kompensuojant visą vaisto kainą, skatinant racionalų vaistų vartojimą, ir padidinti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų odontologijos paslaugų apimtį	1. Pagerintas pridėtinę terapinę naudą turinčių vaistų prieinamumas mažas pajamas gaunantiems asmenims, parengiant atskirą šios pacientų grupės finansinės naštos dengimo modelį už įsigijamus receptinius vaistus; 2. Parengtas Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo projektas.
	4.5. Keisti gyventojų sveikos gyvensenos ugdymo sistemą, orientuojantis į sveikatinimą „nuo darželio“	1. Pagerintas savivaldybių vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumas ir kokybė visiems gyventojams, ypač mokinių, besimokančių ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, plečiant įgyvendinamų visuomenės sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos priemonių spektrą bei apimtį; 2. Parengtos kompleksinės priemonės ir organizuojamas jų

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		įgyvendinimas, siekiant sumažinti cukraus vartojimą.
	4.6. Užtikrinti korupcijos prevencijos proaktyvią veiklą, kontrolės vykdymą ir antikorupcinės sistemos kūrimą ir stiprinimą sveikatos apsaugos veiklos srityse	1. Padidinti korupcijos prevencijos specialistų pajėgumai ir ištekliai sveikatos apsaugos sistemoje; 2. Vykdomos teisės aktais numatytos analizės, vertinimai ir tyrimai stiprinant teisinę bazę, reikalingą atsikleidžiant, išaiškinant ir užkardant sudėtingas ir sisteminės korupcinio pobūdžio grėsmes ir rizikas.
	4.7. Gerinti sveikatos turizmo paslaugų prieinamumą, organizuojant renginius ir viešinant sveikatos turizmo galimybes Lietuvoje	Pristatytos sveikatos turizmo galimybės Lietuvoje. Suorganizuotas ne mažiau kaip vienas sveikatos turizmo skatinimui skirtas renginys.
	4.8. Vykdyti kurortologinių tyrimų projektą „Lietuvos natūralių gamtinių (sveikatos) veiksnių poveikis sveikatai“	Įvertinta kurortologinių veiksnių – purvo ir mineralinio vandens bei specialių pratimų įtaka asmens sveikatai.
	4.9. Įgyvendinti ilgalaikę mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programą „Sveikatinimo, inovatyvių diagnostikos ir gydymo metodų taikymo ir ligų prevencijos tyrimai“	Pagerėjusi diagnostikos ir gydymo metodų bei gamtinių kurortinių veiksnių taikymo, sergant kaulų raumenų sistemos ligomis, kokybė.
5. Gerinti mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą siekiant mažinti skurdą ir pajamų nelygybę	5.1. Susieti socialines išmokas su minimaliu vartojimo krepšeliu.	Su minimalių vartojimo poreikių dydžiu susieta pensijos priemoka mažas pensijas (iki 95 proc. minimalių vartojimo poreikių dydžio) gaunantiems asmenims. Mažesnes nei 233 eurų išmokas gaunantys senatvės pensininkai, įgiję minimalų ar ilgesnį stažą, vidutiniškai gaus po 20 eurų priemoką, tačiau kiekvienam išmoka bus skaičiuojama individualiai. Šalpos pensija pagyvenusiems ir neįgaliems asmenims augs nuo 117 eurų iki 130 eurų.
	5.2. Tobulinti išmokų vaikams teisinį reguliavimą, užtikrinant išmokos vaikui („vaiko pinigų“) nuoseklų didinimą.	Prognozuojama, kad padidinus universalios išmokos vaikui dydį nuo 30 iki 50 eurų, vaikų 0–17 metų amžiaus grupėje skurdo rizikos lygis sumažėtų 4,3 procentiniais punktais. Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 (atitinkamų straipsnių) projektas bus teikiamas kaip 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto lydimasis teisės aktas.
	5.3. Pratęsti papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus mokėjimo terminą nuo 6 mėn. iki 12 mėn.	Stiprinama socialinės pašalpos gavėjų motyvacija dirbti ir taip įsitvirtinti darbo rinkoje – pratęsiant papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus mokėjimo terminą nuo 6 iki 12

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		mėnesių. Prognozuojama, kad papildomai mokamą socialinę pašalpą išdarbinus gaus apie 2 tūkst. asmenų.
	5.4. Plėsti socialinio būsto fondą, nuomojant būstą rinkoje, skatinant nuomotojus; visiems asmenims ir šeimoms, turintiems teisę į paramą būstui išsinuomoti, sudarant sąlygas gauti būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją.	Mažas pajamas turintys gyventojai su valstybės parama galės patys apsirūpinti būstu, o tiems, kurie to padaryti nesugebės, savivaldybės išnuomos būstą rinkoje.
	5.5. Sukurti paramos jaunoms šeimoms (iki 35 metų, nepaisant pajamų), išigyjančioms pirmąjį būstą ne didmiesčiuose, sistemą.	Sukurta finansinės paskatos pirmąjį būstą išigyjančioms jaunoms šeimoms sistema. Prognozuojama, kad 2018 m. finansine paskata galės pasinaudoti apie 115 jaunų šeimų.
	5.6. Nustatyti naują tikslinių kompensacijų mokėjimų tvarką, panaikinančią didelius atotrūkius tarp tikslinių kompensacijų ir diskriminacines nuostatas dėl amžiaus.	Sumažinti atotrūkius tarp slaugos ir pagalbos (priežiūros) išlaidų neįgaliesiems tikslinių kompensacijų dydžių, poreikis tikslinei kompensacijai vertinamas atsižvelgiant į asmens individualius poreikius ir jo gebėjimą savarankiškai apsitarnauti, nustatyta galimybė tikslines kompensacijas keisti paslaugomis, jeigu asmuo (ar jo artimieji), kuriam ši kompensacija skirta, tikslinę kompensaciją naudoja ne pagal paskirtį.
	5.7. Išplėsti neapmokestinamojo pajamų dydžio taikymo ribas ir nuosekliai kasmet didinti jo dydį (2019–2021 m.), taip pat nustatyti progresinį pajamų tarifą.	2019–2021 m. mokesčių našta samdomiems darbuotojams sumažės: 0,5 vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU) – 5,9 p.p. iki 26,7 proc. (ES vidurkis 2017 m. – 32,5 proc.); 1 VDU – 4,3 p.p. iki 35,8 proc. (ES vidurkis 2017 m. – 40,5 proc.); 1,67 VDU – 2,4 p.p. iki 39,4 proc. (ES vidurkis 2017 m. – 44,4 proc.)
6. Skatinti našumo augimą didinant viešųjų investicijų veiksmingumą	6.1. Rengiant „Lietuvos ekonomikos plėtros strategiją 2030 m.“, išnagrinėti galimybę kaip priedą parengti „Ilgalaikę valstybei svarbių projektų valstybės investicijų programą“.	Priimtas sprendimas dėl „Ilgalaikės valstybei svarbių projektų valstybės investicijų programos“ rengimo būtinumo.
	6.2. Peržiūrėti Valstybės investicijų planavimo procesus, nustatyti investicinių projektų atrankos, finansavimo ir valdymo principus, taikomus visiems finansavimo šaltiniams.	Parengta nauja valstybės investicijų valdymo tvarka, integruojant visus finansavimo šaltinius, valstybės investicijų planavimas susietas su valstybės strateginio planavimo procesais.
	6.3. Sudaryti sąlygas darbo našumo augimui labai mažose, mažose ir vidutinėse pramonės įmonėse.	Pradėta įgyvendinti 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas“ negrąžinamosios subsidijos priemonė Nr. 03.3.1-LVPA-K-854 „Pramonės skaitmeninimas LT“. Numatyta privačių investicijų, atitinkančių viešąją paramą

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		įmonėms (subsidijų) suma – 3,6 mln. eurų.
	6.4. Siekiant sumažinti pirkimų, kuriuose dalyvauja tik vienas tiekėjas, skaičių, parengti viešųjų pirkimų profesionalumo didinimo planą keliant viešųjų pirkimų specialistų kvalifikaciją, skatinant bendrus pirkimus ir pan.	Nuo 21 iki 19 proc. bus sumažintas ES oficialiajame leidinyje paskelbtų viešųjų pirkimų skaičius, kuriuose dalyvauja tik vienas tiekėjas.
	6.5. Siekiant profesionalesnių ir efektyvesnių pirkimų plėsti centrinės perkančiosios organizacijos viešosios įstaigos CPO LT katalogą.	Administruojami 40 pirkimų moduliai (2018 m. sausio 1 d. – 30), dėl kurių bus sutaupomi žmogiškieji ir finansiniai valstybės ištekliai, didinama tiekėjų konkurencija, mažinamos korupcijos viešuosiuose pirkimuose prielaidos ir naudojamos lankstesnės bei greitesnės procedūros. Viešųjų pirkimų centralizavimas leidžia sukaupti aukštesnę pirkimų specialistų kompetenciją ir specializaciją, sutelkti ekspertines žinias, taip pat sumažinti klaidų ir pažeidimų skaičių.
7. Skatinti našumo augimą užtikrinant veiksmingą valdžios institucijų vykdomą mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos koordinavimą	7.1. Parengti ir patvirtinti Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymą.	Siekama sukurti darnią teisinę aplinką, Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymu nustatančią pagrindines mokslo, technologijų ir inovacijų viešojo valdymo sritis. Nauju reglamentavimu nuspręsta aiškiai apibrėžti viso inovacijų ciklo ir jo etapų sampratą, valstybės paramos visų subjektų vykdomai eksperimentinei plėtrai ir inovacinei veiklai principus, derančius su ES taikomais valstybės pagalbos reikalavimais. Nutarta sukurti efektyvią mokslo technologijų inovacijų politikos koordinavimo ir strateginio valdymo sistemą, kuri užtikrins mokslo ir studijų sistemos bei technologijų ir inovacijų sistemos sąveiką. Pagal naujas nuostatas Ūkio ministerija perima eksperimentinės plėtros reguliavimą ir bus atsakinga už naujo produkto veiklų skatinimą nuo idėjos iki to produkto pateikimo rinkai. Ūkio ministerijos kompetencijai priskirtas valstybės politikos formavimas technologijų ir inovacijų srityje. Planuojamas įstatymas įsigalioja – nuo 2019 m. sausio 1 d.
	7.2. Perskirstyti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų sistemos politikos formavimo atsakomybes.	Parengti ir patvirtinti 3 Vyriausybės nutarimų projektai dėl eksperimentinės plėtros priskyrimo Lietuvos Respublikos ūkio ministrui (2018 m. gegužės 16 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ pakeitimo“, 2018 m. gegužės 16 d. Vyriausybės nutarimas Nr.

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		497 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 921 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ ir 2018 m. gegužės 16 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 498 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 914 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“).
	7.3. Sukurti nuolat veikiančią inovacinių čekių programą, skatinančią įmones aktyviau vykdyti inovacinę veiklą bei pasinaudoti mokslo ir verslo bendradarbiavimo teikiamomis galimybėmis.	Praplėsta finansavimo apimtis pagal 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.1-MITA-T-851 „Inočekiai“. Vykdoma tęstinė projektų atranka, kas suteikia galimybę paraiškas teikti nuolatos. Tikimasi, kad šie pakeitimai orientuos į projektų kokybę, paskatins mokslinių tyrimų rezultatų komercinimą ir inovatyvių produktų kūrimą. Kvietimas teikti paraiškas yra tęstinis iki 2020 m. rugsėjo 20 d.
	7.4. Sukurti paramos priemonės, reikalingas tarptautiniu lygiu konkurencingų mokslo ir technologijų centrų plėtrai.	Įgyvendinama 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonė 01.2.2-CPVA-K-703 „Kompetencijos centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“ (toliau – Priemonė). Įgyvendinus Priemonę, padidės ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP skirtų išlaidų dalis nuo visų išlaidų, taip pat tyrėjų, dirbančių pagerintoje tyrimų infrastruktūros bazėje, skaičius; išaugs investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų pateiktų patentų paraiškų bei įgyvendintų MTEP projektų skaičius; padidės investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų sutarčių su įmonėmis finansinė vertė; išaugs investicijas gavusių universitetų ligoninių pateiktų patentinių paraiškų skaičius. Įgyvendinami 8 mokslo ir studijų institucijų projektai. Sukurta priemonė Ekscelencijos centrų infrastruktūros sukūrimui ir veiklos skatinimui, kuri prisidėtų prie visapusiško Europos mokslinio, technologinio ir inovacinio potencialo skatinimo. Investicijos į ekscelencijos centrų veiklą padidintų žinių komercinimo ir technologijų perdavimo mastą.
	7.5. Padidinti tyrėjų ir dėstytojų atlyginimus.	Priimtas Vyriausybės nutarimas dėl doktorantų stipendijų padidinimo nuo 2019 m. sausio 1 d.

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		Priimtas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 721 straipsnio pakeitimo įstatymas, kuriuo nuo 2019 m. sausio 1 d. 721 straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų apatinės ir viršutinės ribos („šakutės“) visoms pareigybių grupėms padidintos 16 proc.
	7.6. Skatinti verslo ir mokslo bendradarbiavimą MTEP srityje, skatinti naujų, inovatyviomis veiklomis užsiimančio smulkaus ir vidutinio verslo steigimąsi bei jo sukurtų produktų plėtojimą.	Įgyvendinti 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonės Nr. 01.2.1-LVPA-K-828 „Intelektas. Bendri mokslo–verslo projektai“ ir Nr. 01.2.1-MITA-T-852 „Inostartas“. Privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams („Intelektas. Bendri verslo-mokslo projektai“) – 7,8 mln. eurų. Subsidijas gaunančių įmonių skaičius („Inostartas“) – 5.
	7.7. Sukurti patrauklaus užsienio tyrėjų pritraukimo ir reintegracijos į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas modelį vykdyti MTEP sumanios specializacijos kryptyse.	Įgyvendinama 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityse priemonė 01.2.2-LMT-K-718 „Mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus“ ir 9 prioriteto „Mokslininkų ir kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą priemonė 09.3.3-LMT-K-712 „Mokslininkų kvalifikacijos tobulinimas vykdant aukšto lygio tarptautinius ir nacionalinius mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros projektus“. Abi šios priemonės skirtos aukšto tarptautinio lygio užsienio tyrėjų, tarp jų ir lietuvių kilmės, pritraukimui į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas formuoti mokslinių tyrimų grupes srityse, kuriose institucijoms trūksta kompetencijos, ir vykdyti mokslinių tyrimų projektus. Priemonėms numatyta skirti 20,273 mln. eurų
8. Skatinti našumo augimą šalinant viešųjų priemonių, kuriomis remiamas mokslo ir verslo bendradarbiavimas, spragas ir neefektyvumą	8.1. Plėsti inovacijų ir technologijų perdavimo centrus, skatinant mokslo ir studijų institucijose kuriamų MTEP rezultatų komercinimą.	Įgyvendinama 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ Priemonė, pagal kurią viena remiamų veiklų – inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas. Įgyvendinus Priemonę, padidės ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų, taip pat tyrėjų, dirbančių pagerintoje tyrimų infrastruktūros bazėje, skaičius; išaugs investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų pateiktų patentų paraiškų bei

Rekomendacija	Priemonių sąrašas	Poveikis siekiamam tikslui / rezultatas
		įgyvendintų MTEP projektų skaičius; padidės investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų sutarčių su įmonėmis finansinė vertė; išaugs investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų inovacijų ir technologijų perdavimo centrų skaičius. Įgyvendinami 9 mokslo ir studijų institucijų projektai.
	8.2. Komercenti mokslo ir studijų institucijų kuriamų atžalinių (angl. <i>spin-off</i>) įmonių MTEP rezultatus.	Įgyvendinama 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonė 01.2.2-MITA-K-702 „MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“, pagal kurią viena remiamų veiklų – mokslo ir studijų institucijų kuriamų atžalinių įmonių MTEP rezultatų komercinimas. Įgyvendinus priemonę, bus įkurtos naujos įmonės, MTEP pagrindu kuriančios inovatyvius produktus; išaugs įmonių, bendradarbiaujančių su mokslinių tyrimų institucijomis, skaičius, bus įgyvendinti MTEP projektai, kurių pagrindu bus sukurti inovatyvūs produktai.
	8.3. Atnaujinti MTEP vertinimo sistemą, padarant ją dvipakopę, susidedančią iš kasmečio formaliojo MTEP vertinimo ir kas 5 metus vykdomo palyginamojo ekspertinio MTEP vertinimo. Įdiegti naują MTEP finansavimo modelį, numatantį, kad 60 proc. lėšų skirstoma pagal palyginamojo ekspertinio MTEP vertinimo, o 40 proc. – pagal formaliojo vertinimo rezultatus.	Atnaujinta mokslo veiklos finansavimo ir vertinimo tvarka. Ja siekiama mokslo ir studijų institucijų mokslinės veiklos rezultatus vertinti orientuojantis ne tik į kiekybinius, bet ir į kokybinius kriterijus (MTEP veiklos kokybę, MTEP veiklos ekonominį ir socialinį poveikį bei perspektyvumą), taip pat paskatinti mokslo ir studijų institucijų bei verslo bendradarbiavimą, numatant balus už verslo sektoriaus (Lietuvos ir užsienio) MTEP užsakymus, mokslo–verslo bendradarbiavimo susitarimus.
	8.4. Sukurti ir įgyvendinti rizikos kapitalo priemonę, skatinančią mokslo ir studijų institucijas steigti atžalines įmones, tokiu būdu įtraukiant pačias mokslo ir studijų institucijas į juose vystomų MTEPI veiklų rezultatų komercinimą.	Įgyvendinant 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.1-FM-F-842 „Technoinvestas“, įsteigtas rizikos kapitalo fondas „Ko-investicinis fondas MTEPI“, kuris iki 2020 m. pabaigos paremtų 2 atžalines įmones (iki 2023 m. pabaigos – 4 įmones).

19 (6.b) lentelė. ES darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategijoje nustatyti rodikliai

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai patvirtinti Vyriausybės 2018 m. balandžio 25 d. nutarimu „Dėl 2018 metų nacionalinės reformų darbotvarkės patvirtinimo“: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-national-reform-programme-lithuania-lt.pdf>

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
Nacionalinis užimtumo tikslas – 72,8 proc.	Taikyti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, remiant bedarbių integraciją į darbo rinką, prioritetus skirti neturintiems kvalifikacijos ir ilgalaikiams bedarbiams, pirmiausia suteikti paklausią darbo rinkoje kvalifikaciją ir ugdyti darbdavių reikalavimus atitinkančias kompetencijas, kad būtų sėkmingai integruojamasi į darbo rinką. Priemonei įgyvendinti 2019 metais planuojama skirti 55,666 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 53,547 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Sudaromos galimybės bedarbiams, ypač ilgalaikiams ir žemos kvalifikacijos, įgyti profesinę kvalifikaciją ir grįžti į darbo rinką, tokiu būdu mažinant ilgalaikį ir žemos kvalifikacijos asmenų nedarbą.
	Tęsti Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą ir kitas jaunimo užimtumą skatinančias programas. Priemonei įgyvendinti 2019 metais planuojama skirti 9,4 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 7,96 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Užtikrinamas greitas ir tvarus jaunimo perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką, mažinamas jaunimo nedarbas.
	Įgyvendinamos ES fondų investicijų priemonės „Mokymai užsienio įmonių darbuotojams“ (užsienio investuotojų, investuojančių Lietuvos Respublikos teritorijoje į gamybą ir (ar) paslaugas, darbuotojų mokymas ir kvalifikacijos tobulinimas, įskaitant mokymo darbo vietoje organizavimą), „Kompetencijos LT“ (specialiųjų mokymų, skirtų sektorialių kompetencijų ugdymui, įmonėms teikimas, darbinėje veikloje įgyjamų aukšto meistriškumo kvalifikacijų posistemės sukūrimas, mokymai pradedančiųjų įmonių darbuotojų kompetencijoms ugdyti), „Pameistrystė ir kvalifikacijos tobulinimas darbo vietoje“ (įmonių darbuotojų mokymai pameistrystės forma, skirti kvalifikacijai arba jos daliai įgyti, įmonių darbuotojų mokymai darbo vietoje, skirti kvalifikacijai tobulinti), „Inostažuotė“ (įmonių, vykdančių MTEPI veiklas, darbuotojų mokymas ir technologinių įgūdžių tobulinimas užsienio MTEPI centruose ir (arba) užsienio įmonėse, vykdančiose MTEPI veiklas), „Kompetencijų vaučeris“ (mokymai įmonėms, taikant „kompetencijų vaučerio“ sistemą, skirtą didinti kvalifikacijos tobulinimo bei kompetentingumo plėtros galimybių prieinamumą įmonių darbuotojams). Priemonėms įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 9,39 mln. EUR ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Priemonių tikslas yra padėti tobulinti žmogiškųjų išteklių kvalifikaciją, didinti jų kompetenciją ir ugdyti darbo jėgos įgūdžius, atitinkančius darbo rinkos poreikius. Tokiu būdu padidinamos išlikimo darbo rinkoje galimybės.
Nacionalinių investicijų į MTEP tikslas – 1,9 proc. BVP	Ūkio ministerija vykdo Inovacijų reformos projektus „Inovacijų skatinimo sistemos plėtra“ ir „Inovatyvių investicijų pritraukimo sistema“ (pradžiai 2019 m.) ir įgyvendina ES fondų investicijų priemones („Intelektas. Bendri mokslo-	Priemonių tikslas yra remti verslo inovacinį potencialą skatinančias veiklas. Priemonės skatins verslą investuoti į inovacijas kurti reikalingą MTEP

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
	verslo projektai“, „Inopatentas“, „Inovaciniai čekiai“, „Inogeb LT“, „Inoklaster LT“, „Inoconnect“, „SmartInvest LT“, „SmartInvest LT+“, „Smart FDI“, „Smartparkas LT“, „DPT pramonei LT+“, „Ikiprekybiniai pirkimai LT“, „Intelektas LT-2“, „Inostartas“, „Inočekiai“, „Pramonės skaitmeninimas LT“). Priemonėms įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 54,27 mln. EUR ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	veiklą, MTEPI infrastruktūrą, išradimų patentavimą, tyrėjų įdarbinimą žinioms imliose įmonėse, naujų inovacinių įmonių steigimąsi ir plėtrą, skatinančią tradicinės pramonės transformaciją, diegiant gamybos procesų skaitmeninimo, taip pat svarbių pramonės inovatyvumui ir visos ekonomikos augimui technologijas – didelio poveikio technologijas labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių gamybos procesuose. Remiamas dalyvavimas tarptautinėse su inovacijomis siejamose programose ir projektuose, remiamas žmogiškųjų išteklių gebėjimų stiprinimas ir skatinama inovacijų paklausa, remiant ikiprekybinių pirkimų vykdymą.
	Skatinti tarpinstitucinį, tarpsektorinį ir tarptautinį bendradarbiavimą plėtojant aukščiausio lygio mokslinius tyrimus, taip pat visuomenei ir valstybei strategiškai svarbių problemų sprendimui ir ūkio plėtrai aktualias MTEP veiklas. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 9,46 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 9,03 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Siekama sudaryti sąlygas Lietuvos tyrėjams individualiai, Lietuvos ir užsienio tyrėjų grupėse, bendradarbiaujant su kitų mokslo ir studijų institucijų tyrėjais, arba verslo įmonėmis vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir kitą MTEP veiklą, kurią vykdant būtų ne tik kuriamos naujos žinios, bet ir rezultatai, kurių taikymas versle ir visuomenės poreikiams gali kurti aukštą pridėtinę vertę.
	Plėtoti komercinį ir nekomercinį MTEP rezultatų naudojimą. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 1,06 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Siekama sukurti žinių ir technologijų sklaidos ir komercinimo ekosistemą mokslo ir studijų institucijose, kuri užtikrintų visapusę paramą tyrėjams ir studentams, siekiantiems komercinti savo kuriamus MTEP rezultatus. Laukiamas poveikis: - Veiksmingas MTEP veiklos rezultatų panaudojimas verslo ir visuomenės poreikiams; - Prielaidos svarbiausių socialinių-ekonominių iššūkių sprendimui.
	Kurti, atnaujinti ir telkti MTEP infrastruktūrą, sudarančią žinių ir inovacijų kūrimo sąlygas. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 31,78 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Siekama sukurti ir atnaujinti aukšto lygio infrastruktūrą, svarbią tolesniam šalies MTEP sistemos plėtrai, užtikrinti nuolatinį jos aukšto lygio palaikymą, taip sudarant geriausias sąlygas tyrėjams vykdyti aukšto lygio MTEP veiklą ir kurti aukštos pridėtinės vertės rezultatus.
	Rengti aukštos kvalifikacijos tyrėjus, stiprinti ir telkti žmogiškąjį MTEP potencialą sumanios specializacijos kryptims plėtoti. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 44,23 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 20,99 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Ketinama finansuoti MTEP srities specialistų rengimą visose studijų pakopose, suteikti jiems galimybę rinktis tyrėjo karjerą ir sąlygas ugdyti tam reikalingas kompetencijas. Planuojama ugdyti ir stiprinti tyrėjų ir kitų specialistų gebėjimus dalyvauti nacionaliniu ir tarptautiniu mastu organizuojamoje MTEP veikloje, kurti ir stiprinti žinioms imlių įmonių mokslinį potencialą, pritraukiant į jas aukšto lygio tyrėjus ir kitus specialistus, skatinti tarpdisciplininį, tarpsektorinį ir tarptautinį specialistų judumą.
Išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose (pokytis nuo 2005 metų lygio proc. ir	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213; Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328; Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366. 2019 m. atliekų tvarkymo sistemos plėtrai planuojama skirti 1,575 mln. eurų	2019 m. bus pasiekta: - ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose neviršytas Lietuvai nustatytas leistinas metinis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis – 14,87mln. t CO₂ ekv.; - atsinaujinančių energijos išteklių dalis galutiniame energijos balanse sudarys 27 proc.;

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
mln. tonų CO₂ ekvivalentu) tikslas – 2020 m. padidėtų ne daugiau 15 proc.	lėšų iš mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ar pakuotės atliekomis (Atliekų tvarkymo programos lėšos). Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) ir viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo projektams 2019 m. planuojama skirti iš viso 88,523 mln. eurų (iš jų ES struktūrinių fondų lėšos 47,134 mln. eurų). 2019 m. iš ES struktūrinių investicinių fondų planuojama skirti 22,284 mln. EUR atliekų deginimo gamyklai (Vilniaus kogeneracinei elektrinei); 16,644 mln. EUR atliekų surinkimo infrastruktūros plėtrai savivaldybėse. 2019 m. iš ES struktūrinių fondų planuojama skirti apie 49 mln. EUR kogeneracijos pajėgumų iš biokuro sukūrimui (Vilniaus kogeneracinei elektrinei).	- galutinės energijos vartojimo efektyvumas padidės 11,5 proc., palyginti su 2010 m.
Nacionalinis atsinaujinančių energijos išteklių sunaudojimo tikslas – 23 proc.	2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše, patvirtintame 2014 m. gruodžio 2 d. energetikos ministro įsakymu Nr. 1-298, šios priemonės prisideda prie tikslo pasiekimo: - 04.1.1-LVPA-V-108 „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“; - 04.1.1-LVPA-K-110 „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“; - 04.1.1-LVPA-K-112 „Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas“; - 04.1.1-LVPA-K-109 „Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti“ Priemonėms 2019 m. planuojama skirti ir išmokėti apie 54 mln. EUR iš ES struktūrinių fondų lėšų.	Didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies energijos balanse, kuo geriau patenkinti energijos poreikį elektros ir šilumos energetikos bei transporto sektoriuose vidaus išteklių, atsisakyti importuojamo taršaus iškastinio kuro ir taip padidinti energijos tiekimo saugumą, energetinę nepriklausomybę ir prisidėti prie tarptautinių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Užtikrinant darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnį naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsižvelgiant į Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojimo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus. Siekiami atverti atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) paramą kitoms Valstybėms narėms taip prisidedant prie vidaus energetikos rinkos kūrimo. Pradėjus teikti paramą naujiems AEI naudojančioms elektros energijos gamybos pajėgumams, laukiama naujų investicinių projektų plėtra. Tikimasi vėjo, saulės ir biomasės projektų plėtros, tačiau, tikėtina, kad aukcionus taip pat galėtų laimėti asmenys, elektros energiją planuojantys gaminti ir kitus AEI naudojančiose elektrinėse. Tokia elektros gamybos įrenginių plėtra 20–30 proc. padidintų AEI naudojančius energijos gamybos pajėgumus.
Nacionalinis energijos efektyvumo tikslas –740 ktne	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa ir Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa. Programoms įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 90,9 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 48,4 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa. Ją įgyvendina 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše, patvirtintame 2014 m. gruodžio 2 d. energetikos ministro	Bus atnaujinami daugiabučiai ir viešieji pastatai, siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Pastatai po modernizacijos turi pasiekti C energinio naudingumo klasę. Be to, atnaujintuose objektuose galutinės energijos sąnaudos turės būti bent 30 proc. mažesnės. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nustatytas tikslas – iki 2020 metų atnaujinti apie 365 tūkst. kv. metrų centrinės valdžios viešųjų pastatų. Tai leistų šiuose objektuose sutaupyti apie 60 gigavatvalandžių metinės priminės energijos kiekio. Taip pat bus įgyvendinami miestų gatvių apšvietimo sistemų modernizavimo projektai. Šie projektai leis pasiekti ne mažesnę kaip 40 proc. elektros energijos sutaupymą.

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
	įsakymu Nr. 1-298, nurodytos šios priemonės: - 04.3.1-VIPA-V-101 „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“; - 04.3.1-VIPA-T-113 „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“; - 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“ 2019 m. pagal minėtas priemones planuojama sudaryti sutarčių už 20 mln. EUR (ES struktūrinių fondų dalis).	
Nacionalinis tikslas, kad 18–24 metų asmenų, įgijusių tik pagrindinį išsilavinimą ir toliau nesimokančių dalis būtų nedidesnė nei 9 proc.	Kurti ir diegti taiklesnį ugdymo turinį ir naujas mokymo organizavimo formas. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 3,49 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Kuriami ir išbandomi ugdymo organizavimo ir pagalbos modeliai. Vykdomi Mokyklų pažangos konkursai. Pagerintos, saugios aplinkos mokinių prieigai prie skaitmeninių išteklių.
	Įvesti kriterinį kaupiamąjį vertinimą ir mokymosi rezultatų pripažinimą. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 2,56 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 1,72 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Kuriama kaupiamojo vertinimo sistema. Kuriamas ir diegiamas brandos darbas.
	Toliau gerinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių asmenų galimybes mokytis. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 4,86 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 3,51 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Išplėta ugdymosi formų įvairovė ir padidintas švietimo pagalbos prieinamumas bendrosios paskirties mokyklose. Savivaldybėse išplėta kompleksiskai teikiama švietimo pagalba, socialinės, sveikatos priežiūros paslaugos vaikams ir jų tėvams. Sumažintas specialiosiose mokyklose ir ugdymo centruose ugdomų vaikų skaičius, diegiant inovatyvius ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo organizavimo modelius, aprūpinant mokyklas specialiosiomis mokymosi ir ugdymui skirtomis techninėmis pagalbos priemonėmis, tobulinamos švietimo pagalbos specialistų (psichologų, socialinių pedagogų, specialiųjų pedagogų, logopedų), mokytojų kompetencijos. Plėtojamos konsultacinės ir metodinės specialiojo ugdymo ir vaikų socializacijos centrų funkcijos.
	Toliau įgyvendinti patyčių, žalingų polinkių ir kitas prevencijos bei pagalbos mokiniams programas. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 3,81 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 3,80 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Padidinta prevencinių programų įvairovė, mokyklų, dalyvaujančių įgyvendinant smurto ir patyčių prevencijos programas, aprėptis. Mažėjantis patyčių mastas.
	Toliau didinti neformaliojo vaikų švietimo įvairovę ir prieinamumą. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 20,56 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 20,4 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Daugiau vaikų dalyvauja neformaliajame vaikų švietime ir tobulina bendrąsias ir dalykines kompetencijas. Pagerinta neformaliojo vaikų švietimo mokyklų infrastruktūra ir ugdymo bazė. Patobulintos mokytojų kompetencijos.
	Toliau atnaujinti profesinio mokymo programas pagal ūkio ir regiono poreikį. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 4,51 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Kuriant išplėtotą modernią profesinio mokymo sistemą rengiami ūkio poreikius atitinkantys skirtingų ūkio sektorių profesiniai standartai. Vadovaujantis jais rengiamos modulinės profesinio mokymo programos. Tokiu būdu lanksčiai reaguojama į verslo poreikius, atnaujinant atskirus programų modulius ir formalizuojant gamyboje įgyjamas kompetencijas, užtikrinant sklandžią besimokančiųjų integraciją į darbo rinką.

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
Nacionalinis tikslas, kad 30–34 metų asmenų, turinčių aukštąjį arba jam prilygintą išsilavinimą dalis būtų – 48,7 proc.	Siekiant aukštesnės studijų kokybės, modernizuoti studijų infrastruktūrą. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 8,73 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų.	Kuriama aukštojo mokslo studijų infrastruktūra, atliepanti ekonominį poreikį. Sudaromos palankios ir modernios sąlygos studijuojant įgyti reikiamas kompetencijas.
	Skirti socialines stipendijas ir kitą paramą studentams iš socialiai jautrių grupių. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 3,64 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 3,64 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Sudaromos socialinės ir finansinės paskatos bei pagalba studentams iš socialiai jautrių grupių, mažinama socialinė atskirtis aukštojo mokslo srityje. 2018 m. - 2019 m. planuojama, kad socialinės stipendijos bus skirtos 3000 studentų iš socialiai jautrių grupių.
Nacionalinis skurdo mažinimo tikslas – sumažinti skurde gyvenančių ir socialiai atskirtų žmonių arba žmonių, kuriems tai gresia, skaičių iki 814 tūkst.	Pensijų indeksavimas nuo 2019 m. sausio pareikalaus 198 mln. EUR iš Sodros biudžeto.	Nustatytos aiškos pensijų indeksavimo taisyklės. Numatoma, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. socialinio draudimo pensijos bus indeksuojamos 6,8 procento.
	Naujo Nedarbo socialinio draudimo įstatymo, kuriuo didinama asmenų socialinė apsauga, įgyvendinimas. 2019 m. nedarbo draudimo išmokoms planuojama skirti 140,0 mln. EUR Sodros biudžeto lėšų.	Padidinamas nedarbo socialinio draudimo išmokos dydis ir gavėjų aprėptis, ilginama išmokos mokėjimo trukmė.
	Didinti socialinių paslaugų prieinamumą. 2019 m. iš valstybės biudžeto lėšų planuojama skirti: - priemonei „Plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą“ 6,111 mln. EUR, iš kurių 6 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos; - priemonei „Plėtoti integralią pagalbą neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims“ 2,112 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Teikti kompleksines paslaugas šeimai ir vaikams“ 6,74 mln. EUR iš kurių 6,09 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos; - priemonei „Teikti neįgaliesiems profesinės reabilitacijos paslaugas“ 1,8 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Teikti psichosocialinės reabilitacijos ir integracijos į darbo rinką paslaugas asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyvių medžiagų“ 1,84 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Teikti romams sociokultūrinės ir integracijos į darbo rinką paslaugas – siekti, kad mažinant socialinę atskirtį jie įsiliėtų į aktyvų Lietuvos visuomenės gyvenimą“ 255 tūkst. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Ugdyti vyresnio amžiaus asmenų kompetencijas ir suteikti kvalifikaciją, siekiant didinti dalyvavimą darbo rinkoje ir savanoriškoje veikloje“ 1,79 mln. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Vykdėti visuomenės švietimo ir tolerancijos ugdymo priemones ir mokyti specialistus“ 240 tūkst. EUR iš ES struktūrinių investicinių fondų lėšų; - priemonei „Integruoti socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenis į darbo rinką: 6,341 mln. EUR iš kurių 5,04 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Plėtojama stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūra, integrali pagalba (slauga ir socialinė globa) į namus, taip pat vystomos bendruomeninio tipo nestacionarios kompleksinės paslaugos socialinę riziką ar socialinę atskirtį patiriantiems asmenims ir socialinėms grupėms, skatinamas vyresnio amžiaus asmenų įsitraukimas į savanorišką veiklą.

Nacionaliniai strategijos „Europa 2020“ tikslai	Priemonių sąrašas	Tiesioginis priemonės poveikis strategijos „Europa 2020“ tikslui pasiekti
	Teikti paramą labiausiai skurstantiems asmenims. 2019 metais iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (EPLSAF) planuojama skirti 13,27 mln. EUR.	Įgyvendinant EPLSAF lėšomis finansuojamą projektą, planuojama per metus suteikti pagalbą maisto produktais ir higienos prekėmis apie 280 tūkst. labiausiai skurstančių asmenų.
	Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų įgyvendinimas. 2019 m. planuojama skirti: - priemonei „Vykdėti perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų“ 8,291 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 6,892 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos; - priemonei „Plėtoti šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų infrastruktūrą“ 1,425 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų, iš kurių 1,4 mln. EUR sudarys ES struktūrinių investicinių fondų lėšos.	Sukuriama kompleksiskai teikiamų paslaugų sistema, kuri sudarytų galimybes kiekvienam vaikui, neįgaliajam ar jo šeimai (globėjams, rūpintojams) gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą bendruomenėje.
	2018 m. susiejus socialines išmokas su minimaliu vartojimo poreikių dydžiu, nuo 2019 m. bus didinami šalpos pensijos ir tikslinių kompensacijų baziniai dydžiai. Preliminariais skaičiavimais priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama skirti 5,1 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų.	2019 m. didės šalpos pensijos bei kompensacijos, susijusios su slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidomis.
	Nuo 2018 m. įteisintos universalios išmokos vaikui („vaiko pinigų“), mokamos visiems vaikams nevertinant šeimos gaunamų pajamų, nuoseklus didinimas nuo 30 EUR iki 50 EUR. Priemonei įgyvendinti 2019 m. planuojama papildomai skirti apie 117,1 mln. EUR valstybės biudžeto lėšų. Įgyvendinama LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatyta priemonė – išmokų vaikams teisinio reguliavimo tobulinimas.	Užtikrinamas išmokos vaikui („vaiko pinigų“) nuoseklus didinimas. Prognozuojama, kad 2019 m. padidinus universalios išmokos vaikui dydį nuo 30 EUR iki 50 EUR, vaikų 0-17 metų amžiaus grupėje skurdo rizikos lygis sumažėtų 4,3 procentiniais punktais, šeimoje, kurioje vienas iš tėvų augina vieną ar daugiau vaikų, skurdo rizikos lygis sumažėtų 4,2 procentinio punkto, šeimoje, kurioje abu tėvai augina tris ar daugiau vaikų – 9,2 procentinio punkto. Tai viena iš kompleksinių priemonių, turinčių įtakos vaikų skurdo ir socialinės atskirties mažinimui.